

TOIDUAINETE TÖÖSTUSE TÖÖLISTE AMETIÜHINGU KESKKOMITEE
ÜLELHDULINE PIIMATÖÖSTUSE TEADUSLIKU UURIMISE INSTITUUT
VÖI- JA JUUSTUTÖÖSTUSE TEADUSLIKU UURIMISE KESKINSTITUUT

OHUTUSTEHNKA JA TÖÖTERVISHOIU EESKIRJAD PIIMATOODETE ETTEVÖTETES

EESTI NSV RAHVAMAJANDUSE NÖUKOGU
TEHNILISE INFORMATSIOONI BÜROO

TALLINN 1961

2/52.114

7-25157
TOIDUAINETE TÖÖSTUSE TÖÖLISTE AMETIÜHINGU KESKKOMITEE
OLELIIDULINE PIIMATÖÖSTUSE TEADUSLIKU UURIMISE INSTITUUT
VÕI- JA JUUSTUTÖÖSTUSE TEADUSLIKU UURIMISE KESKINSTITUUT

OHUTUSTEHNIKA JA TÖÖTERVISHOIU EESKIRJAD PIIMATÖÖSTUSE ETTEVÕTETES

ARHIIVKOGU
2
Kinnitatud Toiduainete Tööstuse Tööliste Ametiühingu Keskkomitee
Presiidiumi poolt 29. detsembril 1958. a.
protokoll nr. 14

11182

EESTI NSV RAHVAMAJANDUSE NÕUKOGU
TEHNILISE INFORMATSIOONI BÜROO

TALLINN 1961

Originaali tiitel:

Центральный комитет профсоюза рабочих пищевой промышленности
Всесоюзный научно-исследовательский институт молочной промышленности
Центральный научно-исследовательский институт маслодельной и сыродельной
промышленности
Пищепромиздат
Москва 1959

ПРАВИЛА

по технике безопасности и промышленной санитарии для
предприятий молочных отраслей промышленности

Eeskirjade koostamisest võtsid osa insenerid *F. G. Degtjarov,*
V. N. Prozorovski, A. L. Izvekova ja A. M. Gussev

ARHIIVKOGU

ÜLDEESKIRJAD

1. Käesolevad eeskirjad on määratud piimatööstuse ettevõtetele — piimakombinaatidele, linna piimatööstustele, piimapulbri ja kondenseeritud piima tööstustele, või- ja juustutööstustele, või- baasidele ja juustuhoidlatele.

2. Kõik projekteerimise organisatsioonid on rekonstrueeritava ja taastatavate ettevõtete projekteerimisel ning üksikute tsehhide sisseseadete vahetamisel kohustatud juhinduma «Sanitaarsest normidest tööstuslike ettevõtete projekteerimisel» H 101-54* ja käesolevatest eeskirjadest.

3. Kõiki uusi, rekonstrueeritavaid või kapitaalselt remonditud ettevõtteid, tsehhe, ruume, ladusid, agregaatse, ventilatsioonisüsteeme, veetorustikke, tsehhide ühendusvõrke, samuti ka üksikuid sisseseadete elemente võib anda eksploatatsiooni alles pärast üleande-vastuvõtuakti koostamist.

Enne ülalootletud objektide käikulaskmist peab need kohustuslikus korras esitama kontrollimiseks Riiklikule Tehnilisele ja Mäejärelevalve Inspektsioonile, energiainspektsioonile, sanitaarinspektsioonile, tuletõrjele ja ametiühingu tehnilisele inspektsioonile.

4. Tööseaduse Koodeksi lk. 138 alusel ei tohi ühtegi uuesti seadmetega varustatud või rekonstrueeritud ettevõtet tervikuna kui ka üksikute osadena või tsehhidena anda eksploatatsiooni kooskõlastamata ametiühingu tehnilise inspektsiooniga ja Üleliidulise Riikliku Sanitaarinspektsiooniga.

* H 101-54 «Tööstuslike ettevõtete projekteerimise sanitaarnormid», mis on kinnitatud 1954. a. koos muudatustega vastavalt NSVL Ministrite Nõukogu Riikliku Ehituskomitee käskkirjale nr. 307 4. okt. 1957. a. ja nr. 9 14. jaan. 1958. a

I. ETTEVÖTETE TERRITOOORIUMI JA TOOTMISRUUMIDE KORRASHOIU SANITAARNORMID

TERRITOOORIUM

5. Ettevõtte ehitusplatsi valik, samuti ka veehaarde ja vee ärajuhtimise kohad peavad olema kooskõlastatud Tervishoiu Ministeeriumi Üleliidulise Sanitaarinspeksiooniga ja teiste organisatsioonidega ettenähtud korras.

6. Sisemise õue ehitamise II- või III-kujuliselt püstitatud hoonete vahele peab silmas pidama järgmisi eeskirju:

a) poolkinnise õue pikitelg peab olema paralleelne või 0—45° nurga all valitsevate tuulte suunaga, nii et ehitustest vaba õue osa asuks allatuule;

b) õue laius üksikute hoonete vahel ei tohi olla vähem vastasolevate ehituste kõrguste poolsummast, kuid mitte vähem kui 15 m; kui aga õues pole kahjulikke eraldisi, võib selle laiust vähendada kuni 12 meetrini.

7. Siseõuega ehituste püstitamine on lubatud tehnoloogilistel või planeerimise kaalutlustel, kusjuures tuleb kinni pidada järgmistest eeskirjadest:

a) siseõue kõige väiksem külg ei tohi olla lühem õue ümbritseva kõrgeima hoone kahekordsest kõrgusest;

b) peab olema võimalik õue tuulutada.

8. Tööstuslikud hooned peavad olema varustatud seadistega tolmu ja tuha püüdmiseks, gaasi puhastamiseks, müra summutamiseks ja aparatuuri ning kommunikatsioonide hermeetiliseks sulgemiseks.

9. Piimatööstuse ettevõtte territooriumile on keelatud püstitada elumaju, ehitada loomapidamishooneid; samuti ei tohi pidada seal loomi ega kodulinde.

10. Ettevõtte territoorium peab vastama sanitaarsetele nõuetele sademete äravoolu kui ka põhjaveehorisoni osas; samuti peab olema võimalik rakendada abinõusid haiguste levimise, õhu, vee, pinnase ja naabruses asuvate hoonete ning ehituste reostamise vältimiseks.

11. Transpordi organiseerimisel ettevõtte territooriumil tuleb täita järgmisi tingimusi:

a) jalakäijate liiklemiseks tuleb ehitada kõnniteed või sillutatud jalgteed; läbikäigu- ja läbisõiduteed ning kohad, mida tihti reostatakse, sillutatakse kividega ja kaetakse asfaldiga;

b) auto- ja hobuteed ning kõnniteed ei tohi ühtida raudteerööpmestikuga;

c) autode ja hobuveokite liiklemine peab rangelt vastama linna liiklusreeglitele;

d) jalgteede ristumiskohad rööbas- või maanteedega peavad olema kaitstud tõketega.

12. Ettevõtte territooriumil peab autode pesemiseks ja desinfitseerimiseks olema eri platvormid. Piimatsisternautosid pestakse selleks otstarbeks kohandatud kinnises eriruumis.

13. Kogu ettevõtte territoorium peab olema piiratud aiaga ja asfalteeritud või sillutatud.

On territoorium küllaldaselt suur, lubatakse asfalteerida või sillutada ainult sõidukitele ettenähtud teed, samuti ka kõnniteed ja laadimisplatvormid. Sel juhul kujundatakse territooriumi sillutamata osa haljasalaks.

14. Ettevõtte territooriumi ei tohi läbistada üldkasutatavad teed.

15. Tuletõrjeveovahenditele peab olema kindlustatud juurdepääs hoonete ja ehituste kogu pikkuses ja vähemalt kahest küljest, kusjuures üks juurdepääsuteedest peab olema kõva kattega.

16. Kogu ettevõtte territoorium peab olema õigesti planeeritud ja seal ei tohi olla kraave ega auke.

Õnnetusjuhtumite vältimiseks peavad kaevud või maa-alused käigud olema piiratud taraga ja valgustatud.

17. Kütteinete, taara, ehitusmaterjalide jm. hoidmiseks peavad olema laohooned, katusealused või spetsiaalsed laoplatsid.

18. Öösiti peab territoorium olema valgustatud.

19. Ettevõtte territooriumil peavad olema ette nähtud seadised tööstuslike jäätmete kõrvaldamiseks (tuhk, räbu jne.); kui jäätmete kogus on väike, lubatakse hoida neid ajutiselt tööstuse territooriumil selleks määratud kohas.

20. Ettevõtte territooriumi tuleb koristada iga päev. Suvel tuleb õue enne koristamist kasta, talvel raputatakse peale koristamist kõnniteedele liiva.

21. Tahkete jäätmete ja prügi kogumiseks tuleb ehitada betoonist või tihedalt kokkulöödud, tõrvatud või plekiga ülelöödud puidust prügikastid tihedalt sulgivate kaantega. Täita prügikaste üle $\frac{2}{3}$ nende mahust on keelatud. Prügikastide asukohad kooskõlastatakse Riikliku Sanitaariinspeksiiooniga.

Prügikaste peab puhastama ja desinfitseerima iga päev 10%-lise kloorlubjalahusega, 20%-lise värskelt kustutatud lubjaga või teiste samaväärsete desinfitseerivate ainetega.

Prügikastide ja -aukude otsene ümbrus peab olema sillutatud. Neid tuleb iga päev desinfitseerida 10%-lise kloor- või 20%-lise värskest kustutatud lubjalahusega. Niisketele kohtadele lubatakse puistata ka kuiva lupja.

22. Tööstuse territooriumilt tuleb prügi, jäätmed ja mustus välja vedada selleks otstarbeks kohandatud (suletavate ja seestpoolt plekiga ülelöödud) transpordivahenditega või kinnistes kastides.

Prügi veoks määratud transpordivahendid peavad olema puhtad ja iga päev peale kasutamist tuleb neid desinfitseerida 10%-lise kloorlubjalahusega, 1—2%-lise kaustilise sooda lahusega jms.

Prügi kokkuveo koht eraldatakse kooskõlastatult Üleliidulise Riikliku Sanitaarinspeksiooniga tuulealuses küljes vähemalt 2 km kaugusel ettevõttest.

VEEVARUSTUS

23. Ettevõtte peab olema kindlustatud küllaldase veega majanduslikuks otstarbeks, joogiks ja pesemiseks.

24. Majandusliku, joogi- ja pesemisvee allika valik ning vee kvaliteedi normid on avaldatud kehtivates GOST-ides.

Juhul kui tööstusliku ja tuletõrjervee allikas ei vasta kehtivate GOST-ide nõuetele, ei tohi majandusliku ja joogivee torustikul olla mingeid ühendusi tööstusliku ja tuletõrjervee torustikuga.

25. Veevarustus jagatakse kahte gruppi.

1) Joogivesi ettevõtte töötajatele ja vesi taara ning seadmete pesemiseks.

Joogivesi peab olema hügieeniliselt laitmatu ja seda võib võtta ainult Üleliidulise Riikliku Sanitaarinspeksiooni poolt lubatud allikast.

Märkus. Juhul kui joogivee kvaliteet ei kindlusta küllaldasel määral ta ohutut kasutamist keetmata, tuleb määrata vastav ruum vee keetmiseks ja jahutamiseks.

Joogivee temperatuur peab olema 8°—20° C piires. Kuumades tsehhides — katlamajas, sepa-, mehhaanika-, piima kuivatamise ja kondenseerimise tsehhides — peab olema gaseeritud vee seadis.

Joogiveeseadise kaugus töölise töökohast ei tohi ületada 75 m.

2) Vesi üldtööstuslikeks vajadusteks (katelde toitmiseks, külmutus- ja kondenseerimisseadmete jaoks ning tulekustutamiseks, õue ja haljasala kastmiseks).

Mõlemal veevarustuse süsteemil, s. o. tööstuslikul (joogi-) ja üldtööstuslikul veel võib olla eraldi torustik; kuid sel juhul need veetorustikud ei tohi olla omavahel ühenduses. Vastavates veevõtu kohtades tuleb üles panna kiri «Joogivesi», «Tehniline vesi».

Kui ettevõttes on kasutada üks veevarustussüsteem, peab vee kvaliteet rahuldama joogi- ja tööstusliku vee nõudeid, sõltumata sellest, mis otstarbeks vett kasutatakse.

KANALISATSIOON JA VEEPUHASTUSSEADMED

Üldreeglid

26. Erandita kõigil ettevõtteil peavad olema ehitatud tööstusliku reovee eemaldamiseks kanalisatsiooniseadmed. Piimatööstuse kanalisatsioonivõrk kas ühendatakse linna kanalisatsioonisüsteemiga või varustatakse oma veepuhastusseadmete süsteemiga.

27. Majanduslik-fekaalse ja reostatud tööstusliku vee juhtimine imbkaevudesse on keelatud. Üksikutel juhtudel lubab Üleliiduline Riiklik Sanitaarinspeksioon tööstusettevõtte territooriumi kanalisatsioonita osas kasutada mustaveesüvendeid, kui see on pinnase reostamise vältimiseks varustatud vastavate seadmetega.

Majanduslik-fekaalse kanalisatsiooni puudumisel võib Üleliidulise Riikliku Sanitaarinspeksiooni organite loal juhtida duššide ja pesemisseadiste (pesunõud) vett tööstuslikku kanalisatsiooni.

28. Puhastamata reovete juhtimine asustatud punkti ja elanikkonna poolt kasutatava veehaarde piirkonda (pargid, aiad, reisisadamad jne.) on keelatud.

Tööstuslik reovesi, enne selle juhtimist linna kanalisatsiooni või ettevõtte veepuhastusseadmesse, puhastatakse mehaanilisel teel (rasva-, liivapüüdjad).

Piirkond, kuhu püstitatakse puhastusseadmed, peab olema kooskõlastatud Üleliidulise Riikliku Sanitaarinspeksiooniga ja vastavate maakorraldusorganitega.

29. Reovee puhastuse ja desinfektsiooni kvaliteeti kontrollib perioodiliselt rajooni sanitaar-epidemioloogiline jaam. Tähendatud kvaliteedi kontrolli teeb sanitaar-epidemioloogiline jaam vähemalt kord kuus, märkides tagajärjed vastavasse žurnaali.

30. Sanitaarsed nõuded ja eeskirjad reovee juhtimiseks üldkasutatavatesse veehaarde kohtadesse, sõltuvalt viimaste kategooriast, kooskõlastatakse Üleliidulise Riikliku Sanitaarinspeksiooni organitega, arvestades veehaarde kohtade kasutamise perspektiive.

Puhastusseadmed

31. Puhastusseadmete hoonetel peavad olema loomulikult tuulutamiseks õhuaknad ja -avad. Kui pole võimalik sel teel saavutada normaalset temperatuuri- ja niiskusrežiimi, tuleb ette näha vastav mehhaaniline ventilatsioon.

Puhastusseadmete hoonetes peavad olema ette nähtud eriruumid teenindavale personalile, mis varustatakse pesunõudega ja

individuaalkappidega tööliste rõivastele. Pesunõude arv ja kappide ehitus peab vastama kehtivatele tööstushoonete projekteerimise normidele.

Läbikäikude laius üksikute puhastusseadmete ja puhastusseadmete ning hoone vahel peab olema vähemalt 0,8 m.

32. Maa-alal, kus asuvad puhastusseadmed, peab olema normaalse tugevusega välisvalgustus.

33. Paakide või reservuaaride juures asuv platvorm, kus valmistatakse koagulandilahust, ümbritsetakse ülemise, vähemalt 1 m kõrguse barjääriga ja alumise, vähemalt 0,25 m kõrguse tiheda kaitseribaga või kaetakse paagid tugevate puu- või raudbetoonkatetega.

34. Puhastusseadmetesse veetav savimuld ja kloorlubi laaditakse maha spetsiaalselt selleks määratud isiku juhtimisel.

35. Kõik töölisel, kes laadivad maha savimulda ja kloorlupja, varustatakse kaitseprillide, respiraatorite ja kinnastega.

Savimulla- ja lubjapurusteid teenindavatele töölistele antakse kaitseprillid ja respiraatorid. Koagulandi ja lubjapiima valmistajatele antakse kaitseprillid ja baikavoodriga kummikindad, kummisaapad ja kummeeritud põlled.

Töödeks koagulandiga või lubjaga peab olema varutud glütseriini, vatti, destilleeritud vett silmade pesemiseks ja puhtad kalsud käte kuivatamiseks pärast nende pesemist sooja veega.

Reovee või sadestusega otseselt kokkupuutuvad töölisel käivad igal aastal arstlikul läbivaatusel.

Kloorimisruum

36. Kloorimisruum peab olema seestpoolt krohvitud ja teistest ruumidest isoleeritud.

Kui kloorimisruum asub hoones, kus on veel teisi ruume, peab esimesel peale sisemise ukse olema veel varuväljapääs.

Kloorimisruum tuleb varustada mehhaanilise ventilaatoriga, mille käivitamine enne ruumi sisenemist on kohustuslik.

Kloorimisruum peab olema köetav ja temperatuur ruumis peab olema vähemalt 17° C.

Kloorimisruumi eeskotta ehitatakse kapp gaasimaskide hoidmiseks.

37. Kloorimisseadmete järelevalve ja teenindamine tehakse ülesandeks kvalifitseeritud ja tehnilise miinimumi kursuse sooritanud töötajale.

Iga vahetuse kloorijale antakse kaks nimelist korras filtreerivat gaasimaski.

38. Gaasimaskita on kloorimisruumis keelatud teha järgmisi töid:

- a) kontrollida balloone;

- b) lahti keerata tugevasti kinnikeeratud ballooniklappe;
- c) eemaldada kraanilt hoorattakest;
- d) lahti keerata kasutatud balloonidelt mutrit koos toruga;
- e) sisse lülitada uusi, gaasiga täidetud balloone;
- f) kõiki teisi töid, kus on karta gaasi läbiibumist.

39. Soojendada balloone lahtrise tulega on keelatud. Balloone kandmine kloorimisruumi käsitsi on keelatud.

40. Kloorlubja või vedelkloori ladu peab asuma isoleeritud ruumis või kloorimisruumis, kusjuures peale sisemise ukse laost kloorimisruumi ehitatakse veel üks tagavarauks laost otse õue.

Kloorlubja või vedelkloori laos peab olema loomulik valgustus — luukidega varustatud ja valge värviga kaetud klaasitud aknad.

41. Kloorlubja ja vedelkloori ladude kaugus lähematest tootmishoonetest ja asustatud punktidest peab olema järgmine:

kloori kogus kuni 1,0 t — vähemalt 12 m, 1—2 t — 25 m, 2—5 t — 50 m, 25—50 t — 150 m, 50—75 t — 300 m.

Laod tuleb ehitada tule- ja soojuskindlast materjalist, aga võivad olla ka muldonni tüüpi.

Laol peab olema kaks väljapääsu, mis viivad otse õue. Mõlemal pool lao sissekäiku ehitatakse lao seintesse põranda tasapinnale üksteisest 0,3 m kaugusel asuvad avad, mis suletakse väljastpoolt klaasitud kontroll-laternaga.

Bioloogilised jaamad

42. Bioloogilise jaama ruum peab olema varustatud šanari tüüpi loomuliku tõmbeventilatsiooniga, mis ehitatakse emšeri kaevude, bioloogiliste filtrite ja desinfektorite kohale.

43. Bioloogilise jaama ruumi loomulikuks valgustamiseks tuleb ehitada aknaavad ja valgustuslaternad sellised, et akende ja laternate valgustuspinna suhe valgustatava ruumi põranda-pinnaga oleks vähemalt 1 : 10.

44. Bioloogilises jaamas peab olema sisse seatud küte, mis kindlustaks õhu temperatuuri bioloogiliste filtrite ruumis vähemalt 12° C ja teenindava personali ruumis vähemalt 16° C.

45. Sadestajad, emšeri kaevud ja desinfektorid peavad olema varustatud läbikäikudega, mis on kas tähendatud ehituste keskel või nende küljel. Läbikäikude laius on vähemalt 0,6 m ja barjääri kõrgus vähemalt 1 m.

Sadestajate, emšeri kaevude ja desinfektorite ülemine osa kaetakse eemaldatavate puit- või raudbetoonkilpidega.

Mudakaevudes asetsevate siibrite juhtimiseks ehitatakse vastavad kaevust väljaulatuvad kangid.

Kuni 0,8 meetri laiusega kanalid, mille kaudu suunatakse reovesi puhastusseadmetesse, kaetakse eemaldatavate puit- või

betonkilpidega. On aga kanalite laius enam kui 0,8 m, võib kasutada barjääre kõrgusega vähemalt 1 m.

Liiva- ja rasvapüüdjate, sadestajate, aerotankide ja desinfecto-rite paigutamisel tuleb nende keskele või külgedele jätta töövahe-kaigud.

Vahekäikude laius peab olema vähemalt 0,9 m ja barjääri kõrgus vähemalt 1 m.

Sõelumisruumis tuleb sisse seada loomulik või mehhaaniline ventilatsioon vähemalt kolmekordse õhuvahetusega tunnis. Samuti peab seal olema loomulik valgustus arvestusega, et akende valgus- tava pinna ja põrandapinna suhe oleks vähemalt 1 : 8.

46. Metaanitankid paigutatakse vähemalt 20 m kaugusele teistest jaama ehitustest.

Metaanitankide asukoht piiratakse okastraataiaga vähemalt 10 m kauguselt tankide seintest.

Metaanitankide kohale püstitatud kerge konstruktsiooniga tel- gil peavad olema õhuaknad ruumi tuulutamiseks.

Metaanitankide juures asuv doseerimiskamber varustatakse mehhaanilise ventilatsiooniga. Metaani sisaldavus kambri õhus ei tohi tõusta üle 1%.

Elektrivalgustus metaanitankide juures asuvas doseerimis- kambri peab olema plahvatuskindla armatuuriga või päevaval- guslampidega, mis asetatakse välimiste akende juurde.

47. Veepuhastusjaamades ja filtreerimis-niisutusvälja vahi- majakestes peab olema koduapteek esmaabivahenditega.

48. Remonditöid, mis on seotud reovete all või peal asuvate seadmetega, võib ette võtta ainult peale reovee reservuaaride tüh- jendamist.

Töölistel, kellel on kätel haavad, kriimustused või marrastu- sed, pole lubatud teha töid, mille juures on võimalikud kokkupuu- ted reovee või sadestusega.

Reovee ja sadestusega otseselt kokkupuutuvatel töölistel pea- vad olema presentkindad.

Igas vahipostis (niisutajate vahimaja) peab olema nõu keede- tud joogiveega. Kasutada joogiks põldude territooriumil pin- nase- ja dreanaazivett on kategooriliselt keelatud.

Käte pesemiseks peab igas vahipostis (niisutajate vahimaja) olema pesunõu, seep ja käterätt.

Töölistel, kes tegelevad seadmete sadestusest puhastamise ja bioloogiliste filtrite täitematerjalide pesemisega, peab olema kasu- tada kuum dušš või saun.

49. Bioloogiliste jaamade ruume peab hoolikalt ventileerima, suvel aga tuleb neid tuulutada akende ja õhuakende avamisega. Teenindava personali toas peab olema pesunõu, seep, käterätt ja joogiveenõu.

Metaanitankidest kuni 20 m kauguseni on keelatud lahtise tule kasutamine (ja suitsetamine).

Kanalisatsioonikaevud

50. Kaevu laskumisega seotud töid on lubatud teha vähemalt kolmest inimesest koosneval brigaadil: üks tööline töötab kaevus, teine maapinnal, kolmas jälgib töö käiku ning tarbekorral abistab kaevus töötajat. Viimasele teisi ülesandeid anda on keelatud.

51. Brigaadile, kes töötab kaevudes, kambrites ja kollektorites, antakse järgmised kaitsevahendid:

a) kaitsevöö nõoriga, mille tugevust on katsetatud 200 kg raskusega ja mille pikkus ületab kaevu sügavuse 3 m võrra;

b) isoleeriv gaasimask, mille vooliku pikkus ületab kaevu sügavuse 2 m võrra;

Märkus. Isoleeriva gaasimaski asendamine filtreerivaga on kategooriliselt keelatud.

c) kaks Davy lampi;

d) elektrilatern, mille pinget ei ületa 12 V;

Märkus. Asendada elektrilaternat lahtise tulega on keelatud.

e) kaitsepiire: päeval — kantav kolmjalg valgeks ja punaseks värvitud märgiga, öösel — sama kolmjalg laternaga.

Sõltumata sellest, kas kontrollimisel kaevus gaasi on avastatud või mitte, on kaitsevõtta laskumine kaevu keelatud. Töötada kaevudes, kambrites ja kollektorites ilma kaitsepiirdeta pole lubatud. Samuti on töö kaevudes, tunnelites ja kollektorites keelatud, kui seal temperatuur ületab 40° C.

52. Enne tööliste kaevu või kambri laskumist tuleb seal Davy kaitse lambiga kontrollida gaasi olemasolu. Seni kui gaas pole täiesti kõrvaldatud, on kaevu või kambri laskumine keelatud. Gaasi täielik eemaldamine tehakse kindlaks teistkordse kontrollimisega.

Märkus. Kontrollida gaasi olemasolu süüdatud paberi, põleva küünla või laterna allalaskmisega on kategooriliselt keelatud.

Laskuda kanalisatsiooni kaevu või kambri, samuti ka töö kaevus ilma sissetuleva toru ava ette asetatud Davy kaitse lambita on keelatud.

Kui pole võimalik kaevust või kambri gaasi täielikult kõrvaldada, lubatakse tööliste laskuda kaevu ainult isoleerivas gaasimaskis, mille vooliku ülemine ots oleks roniatuul 2 m kõrvale suunatud. Sel juhul peab jälgima kaevus olevat töölist ja voolikut tööde juhataja isiklikult.

Töölistele, kes töötavad kaevus, kust gaas pole täielikult kõrvaldatud, ei tohi anda ülesandeid, mille täitmisel on võimalik sademete tekkimine. Torusid lõigata võib sel juhul ainult torulõikajaga.

53. Töötamisel kollektorites peab brigaad koosnema vähemalt viiest töölist: üks tööline — kollektoris, kummiski kaevus,

mille vahel töötab esimene tööline — üks vaatleja ja üleval maapinnal kummagi kaevu juures üks tööline.

Kaevus asuvad vaatlejad varustatakse isoleerivate gaasimaskide ja voolikutega, tööline kollektoris — hapnikuaparaadi, elektrilaterna ja Davy lambiga.

KÜTMINE JA VENTILATSIOON

54. Ettevõtte kõikides tsehhides, sõltuvalt tehnoloogilise protsessi iseloomust (niiskuse üleküllus, kõrge temperatuur jm.), peab olema ehitatud loomulik, mehhaaniline või segaventilatsioon. Vastuvõtu-pesemise, siirupikeetmise, pudelite pesemise, täitmise ja piima pastöriseerimise tsehhides ehitatakse mehhaaniline imevõtmeventilatsioon. Ülejäänud tsehhides võib olla loomulik ventilatsioon tõmbetorude, akende, õhuakende jms. kaudu.

55. Õhu temperatuur tootmisruumides peab vastama normide H-101-54 nõudeile, välja arvatud ruumid, kus õhu temperatuur sõltub tehnoloogiliste protsesside tingimustest, mis on toodud allpool:

Tootmisruumid	Õhu temperatuur kraadides
Võihoidlad tööstustes ja baasides	mitte üle 0° C
Juustukeldrid tööstustes ja baasides	5—25° C sõltuvalt juustu liigist
Piimahoidlad (hoidmine pudelites)	mitte üle 4° C

56. Kahjulike eraldiste tööruumidesse sattumise vältimiseks peab sisseseade vastama järgmistele nõuetele:

a) tugevad konvektsiooni- ja kiirgusesoojuse allikad (soojusvahetuse aparaadid, elektriahjud, torujuhtmed, püst- ja lamavakatlad, kuivatuskapid, autoklaavid, keedukatlad jm.) peavad olema varustatud kindla soojusisoleerimisega; kiirgusenergia mõjupiirkonnas olevad töökohad varustatakse eri kaitseseadistega ja -aparaatidega;

b) niiskust eraldavad allikad (pesemismasinad) peavad olema varustatud joa- ja pritsmekaitsetega, samuti ka paikse auru imemise seadisega;

c) tolmu tekitavad allikad peavad olema isoleeritud; tolmu tekkimisega seotud tööprotsessid tuleb sooritada selleks eraldatud maksimaalselt hermeetilistes ruumides.

57. Aparaatides tekkinud kahjulikud gaasid ja aaurud (tehnoloogilised jäätmed) tuleb enne nende atmosfääri sattumist puhastada skraberites, * erifiltrites ja kondensaatorites.

58. Tootmisruumidesse peab ehitama ventilatsiooni- ja kütteseadmed, et luua tööks vajalikud sanitaarhügieenilised tingimu-

* skraber — gaasi puhastamise aparaat.

sed, arvestades maksimaalselt lubatud mürkgaaside, aurude ja õhutolmu kontsentratsiooni ja meteoroloogilisi tingimusi.

Tootmisruumides mahuga kuni 20 m^3 ühele töötajale, kui seal puuduvad mürgised gaasid, peab toimuma õhuvahetus vähemalt 30 m^3 tunnis ühe töötaja kohta, tööruumides kubatuuriga $20\text{--}40 \text{ m}^3$ ühele töötajale — vähemalt 20 m^3 õhku tunnis.

Kogu ventilatsioon võib toimuda retsirkulatsiooni põhimõttel (ainult külmal aastaajal) nii, et 10% kogu antud ruumi õhust oleks värsked õhk.

Tööruumides võib eemaldatud õhu asendamine toimuda organiseerimatult välisõhu juurdevoolu teel läbi mitmesuguste ebatiheduste ja selle maht võib olla kuni ühekordne õhuvahetus tunnis.

59. Ventilatsioon tootmis-, tarbe-, administratiiv- ja kontori-ruumides, kui viimased on üksteisega ühenduses, tuleb ehitada nii, et ühe ruumi rikutud õhk ei pääseks teistesse ruumidesse.

60. Värsket õhku ei tohi juhtida läbi tsoonide, kus õhk on rohkem rikutud kui ventileeritavas ruumis. Õhku tuleb võtta sealt, kus see on kõige vähem rikutud tööstuslikust ja ventileeritavast õhust.

Juhul kui kohalike tingimuste tõttu pole võimalik kasutada rikumata õhku, tuleb juurdevooluõhk enne tarvitamist puhastada nii, et ruumis, kuhu on suunatud välisõhk, oleks õhus leiduvate gaaside ja tolmu kontsentratsioon lubatud piires.

61. Rajoonides, kus arvestatav välistemperatuur on -20°C ja alla selle ja kus köetavates tootmisruumides töötingimuste tõttu on vajalik lühemaks või pikemaks ajaks avada värvavaid ja uksi, tuleb ette näha avade soojendamine eeskodade, õhukatete jm. abil.

62. Kergesti kondenseeruvat auru, tolmu ja muid aineid, mis segunedes võivad moodustada mürgise või plahvatusohtliku segu või ühendi, ei tohi suunata nende imemiskanalite kaudu ühte üldisesse ventilatsioonisüsteemi.

Kohalike mehhaaniliste ventilatsiooniseadmete abil kõrvaldatud reoõhk tuleb enne selle atmosfääri suunamist eriliselt puhastada.

Kui niisugune õhupuhastus pole teostatav, tuleb reoõhk suunata atmosfääri kõrgematesse kihtidesse. Õhu puhastamise viis ja suunamise kõrgus kooskõlastatakse Üleliidulise Riikliku Sanitaarispektsiooni organitega.

63. Elutarbeliste administratiiv- ja kontoriruumide ventilatsioon akende ja õhuakende abil peab kindlustama küllaldase õhuvahetuse vastavalt ettenähtud normidele.

64. Ventilatsiooniseadmete kasutamise ja hooldamise kord määratakse kindlaks eriinstruktsioonidega.

65. Mitteköetavates ladudes köetakse ainult teenindava personali tööruumideks ettenähtud abiruumed.

66. Kütteseadmed ehitatakse ja paigutatakse nii, et neid oleks võimalik süstemaatiliselt tolmust puhastada, seejuures ennast põletamata.

Aurutorustik, samuti ka seadmed, mis ei kuulu küttesüsteemi, kuid töötavad auru, kuumade gaaside ja tulega, või kui nendel on mehhaaniliste või keemiliste protsesside tagajärjel kõrge temperatuur, tuleb isoleerida vastava katematerjaliga või katta erikatetega.

Ettevõtte rekonstrueerimisel, tootmise laiendamisel, seadmete arvu suurenemisel jm. tulevad ventilatsiooni- ja kütteseadmed kohandada ettevõtte töö uute tingimustega.

VALGUSTUS

67. Kõikides tootmis-, teenistus- ja abiruumides tuleb maksimaalselt kasutada loomulikku valgustust, ehitades akende ülemised ääred laele võimalikult lähemale.

68. Mehhaanilise ventilatsiooniga ladudes, samuti ka pesemis-, duši-, käimla- ja riiehoiuruumides võib loomulik valgustus puududa.

69. Koridore ja ladusid on lubatud valgustada kaudse valgusega — läbi aknaruudustiku otsese loomuliku valgustusega kõrvalruumi vaheseinas.

70. Valgustusavade, akende ja laternate klaasitud välis- ja sisepind tuleb puhastada perioodiliselt ühtlase ajavahemiku järgi: ruumides, kus tolmu, nõge, aurused jne. tekib vähe (administratiiv-, kontori- ja riiehoiuruumid) soojal aastaajal vähemalt kolm korda ja vähemalt neli korda aastas ruumides, kus tekib palju tolmu, nõge, aurused jms. (kõik piimatööstuse tsehhid).

Valgustusavade ülekuhjamine tootmiseseadmetega, valmistodanguga, pooltoodetega jne. nii ruumide sisemuses kui ka väljaspool on keelatud.

71. Piimatööstuse ettevõtete ehitatavate ja rekonstrueeritavate tootmishoonete valgustuskoefitsient (valgustusava ja põrandapinna suhe) peab vastama allpooltoodud normidele:

Ruum	Valgustuskoefitsient vähemalt
vastuvõtu- ja aparaadiruumid, pudelipesemis- ja villimistsehhid, keemia- ja bakterioloogialaboratooriumid . . .	1 : 6
hapupiimatoodete, või-, juustu-, kondenseerimis-, kuivatamis-, jäätise-, piimanõude pesemise tsehhid ja ekspeditsiooniruum	1 : 8
hoiu-, soojendus-, jahutus- ja juuretiseruumid	1 : 10
laoruumid	1 : 10
administratiiv- ja elutarbelised ruumid	1 : 10

72. Kunstlike valgusallikatena tuleb kasutada elektrihoõglampe või luminescentslampe.

Luminestsentslampe kasutatakse peamiselt tootmisruumides ja teistes ruumides, kus alaliselt viibivad inimesed ja kus loomulik valgustus pole küllaldane või üldse puudub.

73. Töökoha valgustatavus piimatööstuse ettevõtete tootmis-, lao-, administratiiv- ja kontori ning abiruumides ei tohi olla madalam tabelis nr. 1 toodud normidest.

74. Piimatööstuse ettevõtetes soovitatakse kasutada tabelis nr. 2 toodud valgustusarmatuure.

75. Töökohtade valgustus peab olema igast küljest ühtlane ja akende valgustuspinna suhe põrandapinnaga ei tohi olla vähem lubatud normatiividest.

Valgustusseadmed tuleb hoida puhtad ja korras.

Valgustusabinõude puhastamise tähtajad on järgmised:

a) ruumides, kus tolmu, nõge, auru tekib vähe (administratiiv- ja kontoriruumid, riiehooldid jne.) — 1—2 korda kuus;

b) ruumides, kus tolmu, nõge, auru tekib palju — 2—3 korda või isegi 3—4 korda kuus.

Tabel nr. 1

Ruumi nimetus	Väikseim valgustatavus ühe üldise valgustuse juures luksides, kui kasutatakse lampe		Pindala, mille kohta kehtivad valgustatavuse normid.
	hõõglambid	luminestsentslambid	

Tootmis- ja laoruumid

Piima vastuvõtu ja piimanõude pesemise tsehh	150	300	horisontaaltasapinnal põrandast 0,8 m kõrgusel
Aparaadiruum	150	300	—do—
Villimistsehh (klaaspudelite pesemise, piimaga täitmise ja korkimise automaatliinidega)	150	300	—do—
Hapupiima soojendamise ruum	75	150	—do—
Hapupiima jahutamise ruum	75	150	—do—
Pudelpiimahoidla	100	200	—do—
Kohupiimajuustukeste tsehh	150	300	—do—
Kohupiimatsehh	150	300	—do—
Hapukoore, kohupiima ja või vastuvõtu ruum	150	300	—do—
Kohupiima- ja hapukoorehooldla	75	150	—do—
Kohupiimatoodete hooldla	75	150	—do—
Taara vastuvõtu ruum	50	150	—do—
Sorteerimisjaoskond	150	300	—do—
Ettevalmistusjaoskond	75	150	—do—
Taara operatiivladu	75	150	—do—
Jäätisetsehh	150	300	põrand horisontaaltasapinnal 0,8 m põrandast
Jäätise kalestamise kamber	75	150	

Ruumi nimetus	Väikseim valgustatavus ühe üldise valgustuse juures luksides, kui kasutatakse lampe		Pindala, mille kohta kehtivad valgustatavuse normid
	hõõglambid	luminestsentslambid	
Jäätisehoidla	75	150	—do—
Konteineriruum	75	150	—do—
Vahvliaoskond	150	300	—do—
Kondenseeritud piima tsehh	150	300	—do—
Piimapulbritsehh valtskuivatitega	150	300	—do—
Piimapulbritsehh pihustikuivatitega	150	300	—do—
Piimapulbri pakkimise tsehh	150	300	—do—
Piimapulbri väketaara tsehh	100	200	—do—
Valmistoodete (piimapulbri) ladu või hoidla	75	150	põrand
Siirupikeetmise tsehh	150	300	horisontaaltasapinnal põrandast 0,8 m kõrgusel
Piimapulbri pakkimise (plekk-karpidesse) tsehh	150	300	—do—
Piimapulbri (plekk-karpides) ladu	75	150	põrand
Plekk-karbitsehh	100	200	horisontaaltasapinnal põrandast 0,8 m kõrgusel
Plekk-karpide ladu	20	—	põrand
Plekiladu	20	—	põrand
Karpide lakeerimise jaoskond	50	150	horisontaaltasapinnal põrandast 0,8 m kõrgusel
Elektrolüüditsehh	50	150	—do—
Suhkru operatiivladu	75	150	põrand
Võitsehh	150	300	horisontaaltasapinnal põrandast 0,8 m kõrgusel
Lisatoodete tsehh	150	300	—do—
Võihoidla	75	150	põrand
Tootmistsehh (tsehhid, mis moodustavad ühe saali)	150	300	horisontaaltasapinnal põrandast 0,8 m kõrgusel
Juustutsehh	150	300	—do—
Pressimisruum	75	150	—do—
Juustu pesemise ruum	150	300	—do—
Soolamisruum	75	150	—do—
Juustu käärimisruum (soe kelder)	150	300	—do—
Juustu järelkäärimisruum (külm kelder)	75	150	—do—
Juustuhoidla (kastides)	50	100	põrand

Ruumi nimetus	Väikseim valgustatavus ühe üldise valgustuse juures luksides, kui kasutatakse lampe		Pindala, mille kohta kehtivad valgustatavuse normid
	hõõglambid	luminesentslambid	
Juustu pesemise ja parafineerimise ruum	150	300	horisontaaltasapinnal põrandast 0,8 m kõrgusel
Juuretisejaoskond	150	300	—do—
Piimasuhkrutsehh	150	300	—do—
Piimasuhkruladu	75	150	põrand
Juustu pakkimise ruum	75	150	horisontaaltasapinnal põrandast 0,8 m kõrgusel
Sulatatud või hoidla	75	150	põrand
Või sulatamise tsehh	150	300	horisontaaltasapinnal põrandast 0,8 m kõrgusel
Valmistoodete ekspeditsiooni ruum	150	300	põrand
Kumõsitsehh	150	300	horisontaaltasapinnal põrandast 0,8 m kõrgusel
Keemialaboratoorium *	150	300	—do—
Bakterioloogialaboratoorium *	150	300	—do—
Laboratooriumi pesemisjaoskond	100	200	—do—
Valmistoodete ja taara vastuvõtmise ning ärasaatmise platvormid	75	150	põrand
Külmutusseadmete masinajaoskond	50	150	horisontaaltasapinnal põrandast 0,8 m kõrgusel
Külmutusseadmete aparadijaoskond	150	300	—do—
Jäägeneraatoriruum	75	150	põrand
Aurujõuseadmete masinajaoskond	50	150	horisontaaltasapinnal põrandast 0,8 m kõrgusel
Katla jaoskond	30	—	—do—
Materjaliladu	20	—	põrand

Abitootmisharud

Pesukoda:			
mehhaaniline pesemine	50	100	põrand
käsitsi pesemine	75	150	—do—
Mehhaanilise triikimise ruum	100	200	horisontaaltasapinnal põrandast 0,8 m kõrgusel
Käsitsi triikimise ruum	150	300	—do—
Taaratöökoda	100	200	—do—
Plekitinutamisaoskond	100	200	—do—

* Peab olema täiendavalt kohalik valgustus.

Ruumi nimetus	Väikseim valgustatavus ühe üldise valgustuse juures luksides, kui kasutatakse lampe		Pindala, mille kohta kehtivad valgustatavuse normid
	hõõglambid	luminestsentslambid	
Remondi ja lukksepatöökoda *	150	300	—do—
Peitsimisjaoskond	50	150	—do—
Sepikoda	50	150	—do—
Tööriistade ladu *	20	—	—do—
Liimikeetmisruum	30	—	—do—
Elektriremondi jaoskond	150	300	—do—
Elektrikeevitusjaoskond	50	150	—do—
Vulkaniseerimisjaoskond	50	150	—do—
Akumulaatorite jaoskond	50	150	—do—
Garaaži profülaktika jaoskond	50	150	—do—
Piimatsisternautode pesemise ruum	75	150	—do—
Tagavaraosade ja kummiladu	20	—	põrand
Administratiiv- ja kontoriruumid			
Kabinetid ja kontori tööruumid *	100	200	horisontaaltasapinnal põrandast 0,8 m kõrgusel
Ühiskondlike organisatsioonide toad ja punanurgad *	75	150	—do—
Abiruumid administratiiv- ja tööstushoonetes			
Eesruumid ja riiehooldlad	30	75	põrand
Trepid:			
peatrepil	20	75	trepiaastmed
muudel treppidel	10	50	—do—
Koridorid ja läbikäigud:			
peakoridor	20	75	põrand
teised koridorid	10	50	—do—
Sanitaarsõlmed	30	75	—do—
Tõstukid inimeste ja kauba veoks	30	75	—do—

76. Töökohtade valgustamiseks ettenähtud kunstlikud ja kombineeritud valgusallikad peavad andma ühtlast, hajutatud ja mittevilkuvat valgust. Kontrollmõõteriistade juures peab olema kohalik valgustus vähemalt 75 lx. Vähe valgustatud rõdul, tunnelites ja teistes seadmete teenindamiseks vajalikes ruumides tuleb sisse seada valgustus.

77. Lampide paigutamisel valitakse nendele selline asetus ja kõrgus, et lambi hõõgniit oleks töötaja silmade eest varjatud ja

* Peab olema täiendavalt kohalik valgustus.

Ruumid	Ekspluatatsiooni tingimused	Kohaliku ja üldise valgustuse lampide tüübid	Madalpinge võrk 12 V	Lülitite ja pistikute tüübid
Piimatöötlemise tsehhid	niiskus	kaitseklaasiga või vee- ja tolmu-kindel	on vajalik	normaalne
Külmutusruumid	niiskus	poolhermeetiline	pole vajalik	hermeetiline
Kondenseerimis- ja kuivatusaoskonnad	kõrgendatud temperatuur, niiskus	kaitseklaasiga või vee- ja tolmu-kindel	on vajalik	—do—
Juustu soolamise ja valmistamise ruumid	niiskus, temperatuur	vee- ja tolmu-kindel	on vajalik	hermeetiline
Riieteruumid	normaalne niiskus	lütsett vee- ja tolmu-kindel	pole vajalik pole vajalik	normaalne hermeetiline
Küttejaoskond ja tuharuum	söe- ja tuhatolm, kuumad pinnad, temperatuur kuni 0° C	poolhermeetiline või vee- ja tolmu-kindel	on vajalik	hermeetiline
Katlaruum ja kütteainete ladu (suletud)	söe- ja räbu- tolm, kõrgendatud temperatuur	poolhermeetiline	on vajalik	hermeetiline

et peegeldatud valgusvihk oleks varjuta, läiketa ning ühtlane kogu valgustatava pinna ulatuses.

Armatuur piimatööstuse ettevõtete tootmisruumides peab olema niiskusekindel ja varustatud spetsiaalse padruniga, läbipaistva või valgust hajutava kaitseklaasiga ja emaileeritud kupliga. Kupli kere ja klaasi vahele asetatakse ringtihend. Kõikides teistes tsehhides on lihtsa armatuuriga lampide kasutamine üldiseks valgustamiseks keelatud.

Kõikidel töökohtadel peavad lambid olema varustatud armatuuriga, mis tagavad töötaja silmadele täieliku kaitse langevate valguskiirte eest.

TOOTMISRUUMID

78. Tootmis-, lao- ja abiruumide seinad ning laed peavad olema krohvitud ja valgendatud; tsehhides, kus valmistatakse toiduaineid, peavad seinapaneelid ja sambad olema vooderdatud vähemalt 1,75 m kõrguselt glasuurplaatidega, kaetud õli- või emailvärviga. Rikutud kohad tuleb kohe parandada.

79. Ruumide põrandad peavad olema aukudeta ja pragudeta. Tootmistsehhides peavad põrandad olema veekindlad (tsemendist, metlahhplaatidest, klinkerist) ja kallakuga trappide suunas, mis ehitatakse töökohtadest ja läbikäikudest eemale. Trappide arv ja kanalisatsioonitorude läbimõõt peavad kindlustama reo- ja pesuvee kiire ärajuhtimise igast ruumi osast. Kallak trappide suunas peab olema vähemalt 0,02 m; trapid varustatakse kübarsulgurite ja restidega ning neid tuleb puhastada tarviduse järgi.

Ukse- ja muudele avadele pole lubatud ehitada künniseid. Ruumi läbistava rööbastee ülemine äär, luukide katted ja muud käidaval kohal asuvad esemed peavad olema ühel tasapinnal põrandaga. Igasugused augud põrandas tuleb piirata kaitseaiaga.

Galeriid ja platvormid, kui nende kõrgus põrandast ületab 0,7 m, piiratakse samuti kaitseaiaga.

Põranda, seinapaneelide ja seadmete pesemiseks peab ruumides olema veekraan ja kummivoolikud, arvestusega üks kraan 100 m² põranda kohta.

Tootmisruumides peab põrandaid koristama nii töö kestel kui ka peale vahetuse lõppu.

Tsehhide põrandaid, mis tootmistingimuste tõttu on rasvased, kleepuvad ja libedad, tuleb pesta mitu korda päevas kuuma seebi- või kaltsineeritud sooda lahusega, paneele aga tarviduse järele.

80. Läbisõiduteed peavad olema võimalikult sirged ja vähemalt 2,5 m laiad, et võimaldada ka kõige laiema sisetranspordivahendi vaba möödumist. Läbikäigud peavad olema vabad ja küllaldaselt valgustatud.

Väljapääsudesse, läbikäikudesse, samuti ka treppidele ja aparaatide lähedusse ei või paigutada liiklemist takistavaid esemeid.

Kõikidel tootmisruumidel peab olema küllaldane arv sisse- ja väljapääse ning treppe, vastavalt ehituse ja tulekaitse nõuetele ning eeskirjadele.

Kõik sissekäigud peavad avanema üldise väljapääsu suunas ja viimase ukseid — väljapoole.

81. Mürä ja võnkumiste summutamiseks tuleb aurumasinate, turbiinide, kompressorite ja sisepõlemismootorite alusmüürid ehitada 0,5 m sügavamale hoone alusmüürist.

Et vähendada masinate mürä töökohtadel, tuleb vibreerivate masinate alusmüürid ehitada akustilistele kihistustele või akustiliste amortisaatoritega.

Rööbastranspordi mürä vähendamiseks asetatakse rööpa kanna ja liiprite vahele pikuti puitliistud, keevitatakse kokku rööpad, määratakse rattad.

Rullikute põiad tuleb tingimata katta kummiga.

82. Tootmiseks ettenähtud ruume ei tohi kasutada ööbimiseks, lahtiriietumiseks ja einetamiseks.

83. Tootmisruumi maht peab olema vähemalt 13 m³ ja põrandapind vähemalt 4 m² iga töötaja kohta. Tootmisruumi kõrgus

peab olema vähemalt 3,2 m, kusjuures kõrgus põrandast kuni lae esileulatava konstruktiivse elemendi madalaima osani peab olema vähemalt 2,6 m.

Galeriide, tunnelite, platvormide jne. kõrgus põrandast kuni lae väljaulatavate konstruktsioonideni peab olema:

a) vähemalt 2 m, kui töötajad töötavad seal alaliselt või läbi-
vad neid regulaarselt;

b) vähemalt 1,9 m, kui seal töötatakse ajutiselt või kasuta-
takse läbikäiguks mitteregulaarselt.

84. Ühekorruselistel tootmishoonetel, kus õhuvahetus toimub loomuliku tuulutamise teel, ei tohi olla juurdeehitusi kogu hoone seinte perimeetri ulatuses. Vahed juurdeehituses ja viimase asend peavad kindlustama küllaldase värske õhu juurdevoolu.

85. Kasutada keldrikorruse ruume tootmisruumidena on luba-
tud erijuhtudel, kui selline vajadus on põhjendatud ja kooskõlas-
tatud töökaitse organitega (keldrikorrusteks loetakse korrus või
ruumid, mille põrand asub vähemalt 1,5 m madalamal kui ümbrit-
seva territooriumi tasapind).

86. Tööruumideks ja inimeste läbikäiguks määratud tunneli-
tes peab olema ventilatsioon (loomulik või kunstlik). Niisugus-
tesse tunnelitesse ei tohi paigutada gaasi- ega mürgiste vedelike
torustikke.

ELUTARBELISED RUUMID

87. Piimatööstuse ettevõtetes peavad olema järgmised elutar-
belised ruumid:

a) riidehoidla,

b) duširuumid (mehhaniseeritud tööstustes),

c) pesuruumid,

d) käimlad,

e) erirõivaste pesemisruumid,

f) erirõivaste ja -jalatsite kuivatusruumid,

g) einetamisruumid,

h) arsti vastuvõturuum (kui puudub sanitaarsõlm),

i) maniküüriruum,

j) naiste isikliku hügieeni tuba.

88. Piimatööstuse ettevõtetes tuleb riidehoiu-, duši-, pesemis-,
suitsetamis- ja klosetiruumid eraldada tootmistsehhidest ja nendel
peab olema eri sissepääs kojast või koridorist.

Riidehoiu-, pesemis-, duši-, kloseti-, naiste isikliku tervishoiu,
erirõivaste ja -jalatsite kuivatamisruumideks võib kasutada keldri-
korruseid tingimusel, et seal oleks sisse seatud mehhaaniline ven-
tilatsioon.

89. Koduse ja tööruumide hoidmiseks peab olema ehitatud
riidehoidlad meestele ja naistele eraldi.

Riidehoidlates peavad olema kas isiklikud kapid või riidenagid vastavalt suurema vahetuse töötajate arvule.

Riidehoidlad piimatööstuse ettevõtetes on ette nähtud koduse, eri- ja tänavariietuse hoidmiseks vastavalt H-101-54 nõuetele.

Eri-rõivastuse ja -jalatsite kuivatusruumid ehitatakse piimatööstuse ettevõtte üldriidehoidlasse ning varustatakse riidepuudega rõivaste hoidmiseks ja võrkriulitega jalanõude, kinnaste jne. jaoks.

Kuivatusruumi ventilatsiooni- ja kütteseadmed peavad võimaldama kuivatada rõivaid 4—6 tunni jooksul.

90. Tehase tootmistehhid ja riidehoidlad peavad olema varustatud pesunõudega, arvestusega üks pesunõu 20 töötajale. Mehhaniseeritud tööstuses peab pesunõude juurde olema juhitud peale külma vee veel kuum vesi. Erandina võib kuum vesi puududa tsehhides, kus ei töödelda piima ega piimasaadusi. Pesunõud tuleb varustada seebi, kloorlubjalahuse ja puhta käterätiga.

91. Käimlad tööstusruumides tuleb paigutada töökohtade suhtes ühtlaselt ja mitte kaugemale kui 100 m viimastest.

Tootmisloikudes, kust töötaja ei tohi pikemaks ajaks lahkuda (katlaruumid, külmutusseadmete masinaruumid, energieetikatsehhid jne.), ehitatakse käimlad mitte kaugemale kui 75 m.

Käimlad ehitatakse eeskojaga. Viimase välisused peavad olema isesulguvad.

Käimlad ehitatakse meestele ja naistele eraldi eeskojaga. Kui käimla tarvitajaid on vähem kui 20 inimest, on lubatud ehitada meestele ja naistele ühe istmega ühine käimla.

Kanalisatsiooni puudumisel tuleb statsionaarset tüüpi käimlad ehitada ainult väljapoole hoonet, õue. Õuekäimlad ei tohi reostada mullastikku ega joogikaevusid. Statsionaarsed käimlad peavad olema valgustatavad ja kätavad.

Käimlad peavad olema puhtad ja neid tuleb iga päev desinfitseerida. Kasutada käimlaid sanitaarrõivastuses on keelatud.

92. Käimlates peab olema pesunõu, arvestusega üks kuue unitaasi kohta (kuid mitte vähem kui üks pesunõu). Pesunõud paigutatakse käimla eeskotta.

Eeskojas peab olema peale pesunõu veel paak klooriveega ja käterätt, mis vahetatakse peale iga töövahetust.

Pesunõude arv peab vastama normile üks pesunõu 20 töötaja kohta suurimas vahetuses, kuid mitte vähem kui üks igas tsehhis. Pesunõu varustatakse kuuma vee, seebi ja käterätiga.

Pesemisruum ehitatakse naistele ja meestele eraldi. Kui pesemisruumis pole üle kuue veekraani, võivad pesemisruume asendada käimlate eeskojad.

93. Mehhaniseeritud ettevõtete riidehoidla juurde ehitatakse duširuum, arvestusega üks dušš iga 10 töötaja kohta suurimas vahetuses.

Duširuumi juures peab olema isoleeritud, pinkidega varustatud riietusruum. On duširuumis dušikohtade arv üle kuue, tuleb duši- ja riietusruumi vahele ehitada eeskoda.

Avariiduššide ehitamiseks on ette nähtud vastavad erinormid.

Individuaalveeregulaatorite konstruktsioon ei tohi põhjustada põletusi. Veeregulaatori juhtimine peab toimuma eemalt, kabiini ukse juurest. Juhul kui puuduvad individuaalveeregulaatorid, tuleb kokkuleppel sanitaarinspeksiooniga duššides kasutada vett temperatuuriga 28—37° C, sõltuvalt tootmise iseloomust.

94. Kliimaatilistes vöötmetes, kus kütteseadmete projekteerimisel on arvestatud temperatuur —20° C ja madalam, peavad köetavad tootmis- ja laoruumid olema ühendatud riidehoiu-, duši- ja pesemisruumide ning käimlatega vastavate soojade koridoridega.

Mitteköetavate tootmis- ja laoruumide korral võivad riidehoiu-, duši- ja käimlaruumid asetseda naaberhoones; sel juhul pole soojad koridorid vajalikud.

Töötajatele, kes külmal ajal alaliselt või kauemat aega töötavad välisõhus, kütmata ruumides või külmades hoidlates, peab eraldama ruumid, kus nad võivad end soojendada, ja ühtlasi kindlaks määrama soojendamiseks ettenähtud töövaheaegade kestuse ja arvu.

95. Suitsetamine kõigis tehnoloogilistes tsehhides on keelatud. Suitsetamiseks tuleb eraldada suitsetamistoad või määrata kohad väljapoole tsehhiruumi.

96. Piimatööstuse ettevõtetes, kus ühes vahetuses on üle 100 naistöötaja, tuleb määrata rinnalaste toitmiseks vähemalt kaks tuba: ootetuba käimlaga ja toitmistuba, kus oleks pesunõu ja soojaveekraan või seadis sooja vee saamiseks.

97. Piimatööstuse ettevõtetes, kus naistöötajate arv vahetuses on vähemalt 100, tuleb eraldada naiste isikliku hügieeni ruumid, mis koosnevad vähemalt kolmest toast:

a) esik põrandapinnaga vähemalt 8 m² (mitte üle 20 m²), kus teenindav personal annab välja tualetimaterjale; selle ruumi juures peab olema ka käimla;

b) protseduuriruum kabiinidega, kus on bideedušid ja kohad üliriiete (kabiin 1,5 m² igale dušile). Duššidega kabiinide arv määratakse kindlaks, lähtudes naiste arvust suurimas vahetuses, arvestusega 2 dušši 100—300 inimese kohta ja peale selle üks bideedušš iga 200 inimese kohta üle 300;

c) puhketuba diivanitega (või vooditega), arvestades suurimas vahetuses töötavate naiste arvu, 2 diivanit 100—250 inimese kohta, ja peale selle veel üks diivan iga 250 inimese kohta üle 250.

Sissekäik naiste isikliku hügieeni ruumi on koridorist või eeskojast.

98. Piimatööstuse ettevõtetes võivad olla järgmised toitlustuspunktid:

a) sööklad, mis valmistavad toitu toormaterjalist,

- b) sööklad, mis kasutavad poolfabrikaate,
- c) einelauad.

99. Administratiiv- ja kontoriruumid peavad olema tsehhidest isoleeritud. Juhul, kui nad asuvad mürarikastes tsehhides või nende otseses naabruses, peab vaheseinte ja -lagede kõlaisolatsioon vähendama läbikostvuse astet administratiiv- ja kontoriruumides kuni 40 foonini. Tsehhide administratiiv- ja kontoriruumid, välja arvatud tsehhide operatiivpersonal (vahetuse ülemad, meistrid, arvestajad, normeerijad) ruumid, peavad olema kaitstud tsehhide müra ja kahjulike eraldiste eest vahekodade ja koridoridega ning varustatud ventilatsiooniga.

Administratiiv- ja kontoriruumideks on lubatud kasutada hoone korrust, mille sügavus maapinnast ei ületa 1,5 m, kusjuures peab olema kindlustatud ruumide ventilatsioon ja loomulik valgustus.

100. Väikestes tehastes, samuti ka tsehhides ja tööruumides peab olema koduapteek vajalike arstimate ja sidemetega töötajatele esmaabi andmiseks õnnetuste ja haigestumiste korral.

101. Igas piimatööstuse ettevõttes tööliste arvuga 300 ja üle selle peab olema arstiabipunkt, mille sisseseade peab vastama H-101-54 normidele ja NSVL Tervishoiuministeriumi määrustikule.

KÜTTE, MATERJALIDE JA ABIMATERJALIDE HOIDMINE

102. Mitmesuguste materjalide ja taara lahtine hoiuplats peab olema lumest, jääst, prügist ja muudest kõrvalistest esemetest puhastatud tasane maapind. Kütteinete hoiuplatsil peab olema kunstlik kate.

103. Telliste, palkide, saematerjali, kivide, taara jne. asetamine ajutiste aedade ja muude ebastabiilsete ehituste vastu, samuti nende hoidmine talvel lumest ja jääst puhastamata pinnasel on keelatud.

104. Klaasnõusid, aknaklaasi ja klaasijäätmeid lubatakse hoida materjalilaos kastidesse pakitult.

105. Mootorikütust ja määrdematerjale peab hoidma eriladudes, mis peavad vastama tuletõrje eeskirjadele.

Nimetatud materjalide, samuti ka mootorikütuse ja määrdeainete tühja taara hoidmine tootmisruumides ja üldistes ladudes on keelatud.

106. Happeid ja leelisi võib hoida ainult korvidesse või pehme voodriga vutlaritesse pakitud tihedasti korgitud pudelites. Hoida võib neid ainult materjalitades ja -ladudes.

Hapete ja leeliste ümbervalamine peab toimuma vastavalt juhendile.

107. Piima ja koore rasvasisalduse kindlaksmääramiseks tsehhide ja tööstuse laboratuurides võib seal hoida happeid ja leelisi ainult kolme päeva tagavara ulatuses.

108. Toiduainete tootmiseks vajalike tagavarade ja materjalide hoidmiseks peab eraldama spetsiaalse laoruumi.

109. Sütt, turvast ja teisi kütteliike hoitakse vastavalt tule- tõrje inspektsiooni nõuetele.

TEHASE TEHNOLOOGILINE JA ÜLDSISSESEADE

110. Sisseseade paigutus peab kindlustama töölisele normaalsed töötingimused.

Vajaliku tooraine ja materjalide paigutamiseks tuleb ette näha vastavad kohad, arvestades igal erijuhul sisseseade tootlikkust.

111. Masinad, mehhanismid ja aparaadid peavad olema asetatud alustele ja tugevasti kinnitatud. Sisseseade alustel ei tohi olla kokkupuuteid maja alusmüüri ega seinaga. Sisseseade aluse mõõtmed ja paigutamise sügavus peavad vastama iga üksiku seadme mõõtmetele, kaalule ja töö iseloomule.

112. Sisseseade paigutamisel peavad vajalikud pealäbikäigud ja üksikute mehhanismide ning aparaatide kaugused üksteisest vastama ohutu töötamise nõuetele.

Pealäbikäikude laius peab olema vähemalt 2,5 m. Läbikäigud liikuvate osadega agregaatide vahel peavad olema vähemalt 1 m laiad. Läbikäikude laius üksikute mehhanismide ja aparaatide vahel peab olema vähemalt 0,9 m, kusjuures kõikidel liikuvatel osadel peab olema tihe kaitse.

Sisseseadet, mille pole väljaulatuvaid liikuvaid osi (vannid, paagid jm.), võib asetada 0,5 meetri kaugusele üksteisest, kui nende vahel pole ette nähtud läbikäiku.

113. Paigutada masinat või aparaati seina otsesse lähedusse on erandina lubatud järgmistel juhtudel:

a) kui masina või aparaadi seinapoolsel küljel pole liikuvaid osi;

b) kui seina ja masina vahelises ruumis ei toimu tootmisalaseid ja remonditöid.

114. Sisseseade tuleb paigutada nii, et töökoht masina või aparaadi juures oleks valgustatud päeval loomuliku valgusega. Valgustada töökohta päeval kunstliku valgusega on lubatud ainult erandjuhtumil.

115. Kaubarennid nii püst- kui ka kallakasendis peavad olema kergesti puhastatavad ja desinfitseeritavad.

Renni laadimisava koos lehriga peab ulatuma põranda pinnast kõrgemale, olema varustatud kindlalt sulguva kaanega või eri siibriga ning piiratud kaitsega.

Mahalaadimisavad peavad olema tingimata varustatud vastuvõtulaua ja kallakrennidega, mille küllaldaselt kõrged küljed takistavad raskuste mahalibisemist.

Avad korrustevahelistes lagedes, mida läbivad transportöörid ja rennid, piiratakse kaitseaiaga või suletakse.

116. Ripp- ja kallakkonveierid ning üherööpmelised teed peavad olema varustatud blokeerivate ja pidurdavate mehhanismidega, mis takistavad konveieri ootamatut käivitamist viimase ülevaatuse või remondi ajal.

117. Põrandakäruudel peab olema platvorm ja seadis koorma kiireks kinnitamiseks, samuti ka äärelüüsi ja külgtööd. Platvormi materjal peab võimaldama selle puhastamist ja desinfitseerimist; konstruktsioon peab vastama sanitaarhügieenilistele nõuetele.

Peale- ja mahalaadimistööd, samuti ka koormate transport põrandakäruudel ja raskuste tõstmine libedal või rasvasel põrandal on keelatud.

II. OHUTUSTEHNIKA EESKIRJAD TEHNOLOOGILISE SISSESEADE MONTEERIMISEL JA REMONDITÖÖDEL

ÜLDEESKIRJAD

118. Tehnoloogiline sisseseade tuleb paigutada nii, et oleks kindlustatud selle pidev teenindamine kogu tööprotsessi kestel ja mugav remonditööde läbiviimine.

119. Kõik kaitseabinõud peavad konstruktiivselt vastama oma ülesandele, olema kerged ja tugeva kinnitusega, samuti ka kergesti kõrvaldatavad seadme remondi, puhastamise ja ülevaatuse korral.

120. Elektrimootorite käivitusseadised ja seadmete mehhaanilised peatamisabinõud peavad olema käsitsemisel mugavad ning asuma töökoha otseses läheduses.

121. Ülekandemehhanismide ja sisseseade liikumise ning pöörlemise suunad peavad olema märgitud punaste nooltega.

122. Aparaatidel ja masinatel, mille töö juures eristub tolmu, auru ja gaasi, peavad olema vastavad seadised nende püüdmiseks ning ruumist eemaldamiseks.

123. Sulgeval armatuuril (ventiilid, kraanid, klapid, siibrid jm.) peavad olema kindlad tihendid, mis ei lase läbi vedelikku, gaasi ja auru.

124. Piimatorustik, mis läbib tsehhe seina või põranda läheduses, peab olema tugevasti kinnitatud kergesti lahtivõetavatele spetsiaalsetele tugeledele või kronsteinidele.

125. Põranda katted ja trepiastmed, metallist trepikäigud ja antrosoolid peavad olema rihveldatud ning varustatud tugevate käsipuudega.

126. Sisseseade, auru ja vee armatuuri, mootorite lülitajate, auru ja vee magistraalitorustiku ventiilide ning siibrite puhastamisel, pesemisel ja remontimisel peab välja panema hoiatavad sildid tekstiga:

Mitte sisse lülitada, inimesed töötavad!!!

Pesemine!!!

Puhastamine!!!

Remont!!!

127. Aurutorustikule, mis juhib auru aparaatide soojendamiseks, paigutatakse sulgev auruventiil, millega võib käsitsi sujuvalt ja kergelt sulgeda või avada tee aurule aparaadi aurusärki.

Ventiili rasvatihend peab olema kindel ega tohi auru läbi lasta.

128. Kõik juurde- ja äravoolutorustikud, mis juhivad soojust (aur, kuum vesi) või külma (ammoniaak, soolvesi jm.) peavad olema hoolikalt isoleeritud ja kaetud heledat tooni õli- või emailvärviga.

129. Kõik isoleerimata torustikud tsehhides, välja arvatud piimatorustik, peavad olema värvitud:

- a) külmaveetorustik — helesiniseks,
- b) kuumaveetorustik — helesiniseks punaste põikviirudega,
- c) aurutorustik — punaseks,
- d) kondensaaditorustik — roheliseks punaste põikviirudega,
- e) ammoniaagi- ja soolveetorustik — külmutusseadmete ohutustehnika eeskirjades ettenähtud värvi.

Kõigi torustikkude sulgev armatuur peale piimatorustiku (ventiilid, kraanid, klapid, siibrid jne.) peab olema värvitud punaseks.

130. Tehnoloogiline sisseade peab olema varustatud kontrollmõõteriistadega (termomeetrid, manomeetrid, termograafid jne.) antud tehnoloogiliseks protsessiks vajalike mõõtude piirides.

131. Kõik määrdeavad peavad olema märgitud punase rõngaga ja õlikannud värvitakse üleni punaseks.

132. Rihmad, võllid, rihmaseibid ja teised transmissiooni osad, kui nende kõrgus põrandapinnast või masina alusest on kuni 2 m, peavad olema piiratud tiheda 2 m kõrguse piirdekaitsega.

133. Lahtist tüüpi elektrimootorite kasutamisel tuleb need varustada lahtivõetavate metallist katetega, mis takistavad vee sattumist mootorisse, kuid sealjuures kindlustavad nende normaalse ventilatsiooni.

TEHNOLOOGILISE SISSESEADE MONTAAZ JA REMONT NING KONTROLLIMISE EESKIRJAD ENNE KÄIVITAMIST

134. Kõik töölised, kes seadmeid monteerivad, peavad olema tuttavad seadmete monteerimiseks ettenähtud ohutustehnika eeskirjadega.

135. Gaasikeevitusaparaadid peavad olema komplekteeritud ballooneid, reductoritega koos manomeetritega, vastavas tugevuses voolikutega, süütemehhanismiga, lõikuritega, kaitseprillidega ja kummikinnastega.

Gaasikeevitus- ja lõiketöid võivad teha keevitajad, kes on lõpetanud sellekohased erikursused ja kellel on olemas vastav tunnistus.

136. Elektri keevitusaparaadid peavad olema komplekteeritud hästi isoleeritud juhtmetega, hoidjatega ja värviliste klaasidega kaitsekilpidega. Elektri keevitusaparaatidel võivad töötada vastavad erikursused lõpetanud elektri keevitajad, kellel on olemas sellekohane tunnistus. Elektri- ja gaasikeevitustööd peavad toimuma vastavalt keevitustööde juhendile teistest töölistest isoleeritud tuleohutus kohas. Keevitajatele tuleb anda ohutustehnika eeskiri.

137. Sisseseade ja torustikkude hüdrauliliseks katsetamiseks ettenähtud press, mille tugevus on kontrollitud, peab olema komplekteeritud lahtivõetava kaitsetorustikuga ja kontrollitud ning plommitud manomeetriga.

Hüdraulilisel katsetamisel lubatud maksimaalne töösurve peab olema manomeetritele märgitud punase joonega.

Surve kestus katsetamisel ei tohi ületada sisseseade ja torustiku tehnilistes tingimustes märgitud katseagea.

138. Tõstetööd võivad toimuda selleks määratud spetsiaalse töödejuhataja või monteerija korraldusel vastavalt ettenähtud juhendile.

Eriti raskete ja ohtlike seadmete transportimisel ja montaažil peab kasutama vastavaid tõsteabinõusid ja instrumente (trosid, blokid, vintsid jne.).

Kõik tõsteabinõud peavad vastama ohutustehnika eeskirjadele. Seadmete ümberpaigutamisel horisontaaltasapinnal peab kasutama aluslaudude ja rullikuid. Enne tööde algust tuleb tööliisi instrueerida.

139. Peale sisseseade katsetamist «tühja» käiguga peab katsetama komplekselt kogu sisseseadet veega, ja rahuldavate tulemuste korral piimaga.

140. Tehnoloogilise sisseseade katsetamise eesmärgiks on võrrelda seadmetele määratud parameetreid (hermeetilisust, temperatuurirežiimi jne.) tegelike, kontrollmõõteriistadega määratavate andmetega.

141. Tehnoloogilise sisseseade hüdrauliline katsetamine, samuti ka vee ja piimaga tehtud katsed tuleb vormistada vastava aktiga tehnilise järelevalve ja direktsiooni esindajate juuresolekul ning esitada see vastuvõtu-üleandekomisjonile.

142. Peale piimatorustiku monteerimist peab läbi viima hüdraulilise katsetuse survega, mis ületab töösurve 1,5 korda.

Kvaliteetselt monteeritud piimatorustik peab olema hermeetiline, tugevasti kinnitatav ja kergesti lahtivõetav. Hüdraulilisel katsetamisel peab piimatorustikus surve manomeetri järgi olema püsiv 10 min. kestel.

143. Tehnoloogilise sisseseade monteerimine peab toimuma järgmiste põhieeskirjade kohaselt:

a) kõik mehhanismid, aparaadid (üksikajamid) ja ülekande-mehhanismid (transmissioonid, ülekande-seibid) peavad olema

varustatud vastavate käivitus- ja seiskamiseadistega. Konstruktioonilt peavad viimased olema mugavad käsitseda ja teenindavale personalile kergesti kättesaadavad ning ei tohi iseenesest käivituda;

b) katla- ja masinaruumidel peab aparaadi-, vaakuumaparaadi- ja teiste tsehhidega olema side (heli-, valgusside);

c) seadmetega ühendatud torustikud, mille temperatuur tõuseb üle 50°C , peavad olema isoleeritud (peale piimatorustiku);

d) seadmete ja ülekandemehhanismide pöörlevad osad, samuti ka väljaulatuvad kiilud, poldid, mutrid jne. peavad olema kaetud ümarate siledate katete või vutlaritega; mässida ülalnimetatud ja nendele sarnaseid pöörlevate osade elemente kaltsudega, riide-ribadega jne. on keelatud;

e) lage (põrandat) läbivatel rihmadel, võllidel jms. peavad olema vähemalt 2 m kõrgused kaitsed põrandapinnast arvates; peale selle peab laeava olema piiratud vähemalt 100 m kõrguse barjääriga;

f) rihmade õmblused peavad olema tugevad ja siledad;

g) survega töötavatel seadmetel peab olema aurutorustikus peale sulgeva ventiili veel redutseeriv klapp manomeetriga ja töösurvele reguleeritud kaitseklapp.

Sulgev ventiil peab asuma redutseeriva klapi ja mehhanismi või aparaadi vahel;

Märkus: mehhanismide või aparaatide grupile, mis töötavad ühe ja sama survega, võib üles seada ainult ühe redutseeriva klapi manomeetriga ja kaitseklapi, mis asetatakse peamagistraalile enne esimest haru.

h) ülesseatud manomeetrid peavad olema kontrollitud ja plommitud Riikliku Tehnilise ja Mäejärelevalve Inspektsiooni poolt ning neil peab olema punase joonega märgitud lubatud maksimumalne surve.

Manomeetrid peavad olema varustatud Perkinsi toruga ja kontrollmanomeetri kolmiktoru kraaniga;

i) kuumad seadmed (pastörisaatorid, veesoojenduskatlad, kolded jne.) peavad olema eraldatud (isolatsiooniga) tuldvõtva-test ehituskonstruksioonidest.

144. Monteerimis- ja remonditöödel, detailide pesemisel ja samuti ka jootelampides on etüleeritud bensiini tarvitamine keelatud.

145. Enne seadmete remonti tuleb välja lülida vool elektri-juhtmetest ja torujuhtmetest, samuti tuleb rakendada abinõud nende ootamatu käikulaskmise vältimiseks.

Tsehhi osa, kus teostatakse remonditöid, peab olema eraldatud töötavast tsehhi osast ajutise piirdega.

146. Remonditööde lõppedes antakse seadmed üle nende ekspluatatsiooni eest vastutavatele töötajatele eriakti alusel.

Remondi kvaliteet määratakse kindlaks sel teel, et kasutatakse seadmeid pidevalt 8 tunni kestel täie koormuse juures.

III. OHUTUSTEHNIKA EESKIRJAD TEHNOLOOGILISE SISSESEADE EKSPLUATEERIMISEL

ÜLDEESKIRJAD

147. Uued töölevõetud töölised peavad läbi tegema seadmete hooldamise tehnilise miinimumi kursuse, samuti ka ohutustehnilise instruktaaži töökohal, mille kohta tehakse sissekanne vastavasse žurnaali koos töölise allkirjaga, näidates seal ära, millised ohutustehnika eeskirjad on töölisega läbi võetud.

148. Iga mehhanismi ja aparaadi kohta peab olema koostatud selle teenindamise ja hooldamise instruksioon, mis pannakse nähtavale kohale antud seadme otšeses läheduses.

149. Ettevõttes kohapeal valmistatud seadmele peavad olema välja töötatud spetsiaalsed hooldamise, teenindamise ja ohutustehnika eeskirjad.

150. Enne töö algust peab rõivastuma puhtasse eririietusse, kontrollima tööriistade alles- ja korrasolekut ning sanitaarset seisundit.

151. Seadmete töötamise ajal on keelatud: kaitsete pealepanemine ja eemaldamine, seadmete määrimine, rihmade ja kettide peale- ning mahatõmbamine ilma vastava abinõuta, samuti mistahes remonditööde tegemine.

152. Kui enne tööde algust on avastatud masinal rike, ei tohi masinat töösse rakendada. Tekib masinal rike töö ajal, tuleb kohe masin peatada ja sellest teatada brigadirile, meistrile või tsehhi juhatajale.

153. Seadmete vahe- ja juurdekäikudesse ei tohi kuhjata mingisuguseid esemeid ega materjale.

154. Ülekandemehhanismide (transmissioonid, rihmaseibid) ja üldkasutatavate seadmete hooldamine tuleb ülesandeks teha alalistele, vilunud ning vajaliku erirõivastega varustatud töötajatele.

155. Seadmed, mille töösurve ületab 0,7 atü ja mahutavus 25 l, kui nende mahutavuse korrutis lubatud maksimaalse töösurvega ületab 200, kuuluvad kehtivate reeglite kohaselt Riikliku

Tehnilise ja Mäejärelevalve Inspeksiooni regulaarsele kontrollimisele.

156. Seadmete pesemisel on keelatud kallata vett elektrimootoritele ja teistele elektrotehnilistele seadmetele ning aparaatidele.

157. Enne konveierite või teiste transpordiseadmetega seotud masinate või mehhanismide käivitamist peab andma hästi kuuldava hoiatava helisignaali.

158. Peale masina ajamiseks oleva elektrimootori seiskamist ei tohi kätega peatada inertsijõul liikuvaid või pöörlevaid masinaosi.

159. Kui masina elektrimootori käivitamine toimub vinnak- või nupplüliti (mitte magnetilise) abil, peab elektrivoolu katkestamise korral kohe välja lülitama kõik käivitusseadmed.

160. Isikuid, kellel on lubatud töötada piima kuivatusseadmetel, peab eelnevalt üksikasjaliselt tutvustama eriinstruktsiooniga tule ja plahvatuste vältimiseks kuivatustornides.

PIIMA VASTUVÕTMINE

Piima veotaares

161. Enne veoautodelt piimanõude mahalaadimist tuleb:

a) avada ettevaatlikult autokasti tagumine külg;

b) hoiatada autojuhti, et autokast on avatud ja algab mahalaadimine.

162. Piimanõud tuleb veoautolt maha võtta kahekesi ja ettevaatlikult asetada platvormile.

163. Igas vahetuses tuleb platvorm puhastada prügist, talvel aga lumest ja jääst.

164. Platvormil on keelatud joosta, ääre peal käia, samuti ka piimanõusid veeretada.

165. Peale tsisterni piimast tühjendamist tuleb tsisterni sise-pind loputada külma veega. Peale selle pestakse tsistern ja piimatorustik seestpoolt harjadega ja sooja soodalahusega (pange vee peale 0,5 kg kaltsineeritud soodat). Järgnevalt pestakse tsistern puhta sooja veega (kuni leelise täieliku kõrvaldamiseni), aurutatakse kuuma auruga, loputatakse külma veega ja plommitakse luugid ning kraanid. Soe vesi valmistatakse ainult segisti abil, avades ettevaatlikult auru- ja veeventiilid.

166. Ronides tsisternile, peab mõlema käega kaitserauast kinni hoidma.

167. Tsisterni pesemisel seestpoolt tuleb kanda eri kombineesooni ja kummisaapaid. Laskumine tsisterni toimub redeli abil.

168. Tsisterni aurutamisel tuleb auruvoolik hoolikalt ühendada aurutorustikuga vastava kinnituseadme abil.

169. Pärast töö lõpetamist tuleb koristada töökoht, inventar ja voolikud.

170. Külmal ajal tuleb töötada kinnastes.

Piimanõude pesemise masinad

171. Piimanõude pesemise tunnelmasinal peab olema iseblokeeriv lüliti. Enne töö algust tuleb kontrollida automaatlülite korrasolekut piimanõude etteandmise ja eemaldamise poolel.

172. Leeliselahuste valmistamine ja filtrite puhastamine on lubatud ainult kummikinnastes ja kaitseprillides.

173. Leeliselahuse- ja soojaveepaagid peavad olema veekindlad. Leeliselahuse kontsentratsioon ja temperatuur peab vastama masina teenindamise ja hooldamise juhenditele.

174. Vee ja leeliselahuse soojendamiseks peab aurutorustik olema varustatud käsitsi vabalt lahti- ja kinnikeeratava auruventiiliga.

175. Avasid pihusti torudes ja soojavee- ning leeliselahuse filtrites puhastatakse regulaarselt masina seisu ajal.

176. Surve surupumpades ei tohi ületada masina passis lubatud survet. On surve tõusnud üle lubatud piiri, peab pumba seisma panema.

177. Piimanõud asetatakse masina transportöörile rahulikult, püsti.

178. Teenindava personali töökojal tuleb asetada jalgade alla puurest.

179. Masina täieliku seiskamiseni on keelatud:

a) puhastada pihustite, kuumavee- ning leeliselahuse filtrite avasid;

b) välja võtta puhastamist takistavaid piimanõusid;

c) puhastada leeliselahuse- ja kuumaveepumpasid ning -filtreid;

d) asetada kaitseid muhvühendustele ja neid kõrvaldada;

e) avada ja eemaldada reduktori kaant;

f) täita määrdematerjalidega reduktorit, laagreid, õlikannu, pumpi, elektrimootoreid ja transportööri.

180. Auru eemaldamiseks masinast ja tsehhist tuleb masina töötamise ajaks käivitada ventilaator.

Laboratoorsed tsentrifuugid (mehhaanilise ajamiga ja käsitsentrifuugid)

181. Tsentrifuugid peavad olema paigutatud alustele, vundamendile või tugevale puust lauale.

Paigutada neid kinnitamatult lauale on keelatud.

182. Tsentrifuugil peab olema kaitsekest.

183. Butüromeetrid asetatakse tsentrifuugi pesadesse üksteise vastu (diameetraalselt). On analüüsil butüromeetrite arv paaritu, tuleb lisada juurde üks butüromeeter veega.

Butüromeetreid tuleb pesadest välja võtta ettevaatlikult.

184. Butüromeetri korgid tuleb hoolikalt kinni keerata. Korgi keeramisel, loksutamisel ja rasvasamba lugemisel peab butüromeeter olema määsitud kätteräiti.

185. Hulgalisel analüüside tegemisel kasutatakse loksutamiseks kaitsevutlarisse paigutatud statiivi.

186. Butüromeetrit tuleb hoida selle jämedamast otsast, mujalt hoides võib see korpuse ja gradueeritud toru ühenduse kohalt puruneda.

187. Käsitsecentrifuugil töötamisel ei tohi selle tiirude arv ületada valmistaja tehase poolt lubatud piiri.

188. Töötada tsentrifuugil ilma kaitseprillide, kummikinnaste ja kummist kaitsepõlleta on keelatud.

189. Väävelhappe ja amüülpiirituse mõõtmiseks peab kasutama automaatseid pipette.

Imeda nimetatud reaktiive pipetti suuga on keelatud.

190. Tugeva mõjuga reaktiivid — hapete lahused, kroomhapukaalium ja teised — tuleb hoida laboratooriumilaua lukustatud kappides.

191. Kohas, kus toimuvad tööd väävelhappe ja leelistega, peab olema alati neutraliseerivate ainete tagavara, s. o. sooda- ja ammoniaagilahused.

192. Happepudeleid lubatakse kanda ainult vutlarites või korvides. Ümbervalamine võib toimuda eriseadise või sifooni abil.

193. Väävelhappe lahjendamisel on kategooriliselt keelatud valada vett happesse, kuna tugeva kuumenemise tõttu võib hape nõust välja paiskuda. Hapet tuleb valada vette aeglaselt mööda nõu seina.

194. Kehale sattunud hape tuleb viivitamatult maha pesta tugeva veejõuga. Happe sattumisel silma on vaja viimast pesta veega ja viivitamatult pöörduda arsti poole.

Piimanõude auruti

195. Piimanõude auruti tuleb paigutada nii, et selle malmalus oleks põranda tasapinnal.

Põrandale, tööliste jalgade kaitseks niiskuse eest, asetatakse puurest.

196. Piimanõude auruti kohale 2 m kõrgusele põrandast püstitatakse vähemalt ühe meetri laiune tõmbekuppel.

Piimanõude aurutit teenindav tööline peab töötama kinnastes ning hoiduma väljapoole ventilatsioonikupli gabariiti.

197. Aur suunatakse piimanõude aurutisse aurutorust reduk-tori kaudu, kusjuures aururõhk ei tohi ületada 0,3—0,5 atü.

Ventiilid torustikus, mis juhivad külma vett ja auru piima-nõude aurutisse, tulevad asetada 60 sm kõrgusele vaagna äär-
test.

198. Piimanõude auruti pedaalile võib vajutada ainult peale piimanõu asetamist vaagna pesasse.

Peale töö lõppu kaetakse piimanõude auruti vaagen raske kaanega.

Rullteed ja transportöörid

199. Kõik transportööri ajami mehhanismid (rihmaseibid, trumlid, hammasrattad) peavad olema kindlalt kaitstud.

200. Lint- ja plaattransportööride äärtel peab olema vähe-malt 100 mm kõrgune külgakaitse. Transportööride käivitus-abinõud peavad asetsema töökohtade otseses läheduses ja pea-tusnupud pealkirjaga «stopp» peavad asetsema iga 10 m järel.

201. Ülekäigukohtadel ehitatakse transportööridele tugevad, vähemalt 900 mm kõrguste käsipuudega ülekäigusillad. Käsi-puude alumine osa kaitstakse vähemalt 100 mm kõrguse tiheda võrega.

202. Transportööride juhtimise kohad, samuti ka transpor-tööride ja rullteede läbikäigud peavad olema valgustatud loo-muliku või kunstliku valgusega.

203. Enne transportööri käivitamist peab kontrollima, kas seal pole inimesi.

204. Transportööride töö ajal on keelatud:

a) ootamatult muuta transportööri liikumise suunda; kui see on vajalik, tuleb enne liikumissuuna muutmist anda leppe-signaali;

b) parandada linte, plaate, rulle ja ajami mehhanisme;

c) ületada lubatud raskust; samuti ei tohi paigutada ühte raskust teisele;

d) ronida üle transportööri või rulltee või seista nendel (nii töö kui ka seisu ajal).

PIIMA TERMILINE TÖÖTLEMINE

Plaatpastörisaatorid ja -jahutid

205. Auru, vee, kondensaadi ja soolvee sisse- ja väljavoolu torustikud peavad olema varustatud käsitsi kergesti avatavate ja suletavate ventiilidega.

206. Töö ajal tuleb jälgida piima soojenemise või pastöriseerimise temperatuuri ja kontrollida auru rõhku manomeetri järgi.

Töötada manomeetrit, vigase manomeetri või manomeetriga, mille järjekordse kontrollimise tähtaeg on möödunud, pole lubatud.

Käivitamise, teenindamise, pesemise ja peatamise kord peab olema ette nähtud erijuhendis, mis pannakse välja nähtavale kohale aparaadi otseses läheduses.

207. Auruventiile tuleb avada aeglaselt, silmas pidades, et nõrga rasvatihendi juures võib aur sealt läbi tungida ja põletada käsi.

208. Piimatorude ühendus peab olema hermeetiline. Piima läbiimbumine pole lubatud.

209. Aparaadi töö ajal pole lubatud lödvendada sektsioonide ja plaatide kinnituspolte.

210. Enne aparaadi lahtivõtmist tuleb plaadid jahutada ümbritseva keskkonna temperatuurini (mitte üle 40° C), juhtides aparaati külma vett.

211. Elektrivoolu katkemise korral tuleb viivitamatult sulgeda aur ja lülitada välja kõik elektrimootorid, mis on seotud pastöriseerimiseadisega.

Trummel- ja tiiviksegajaga pastörisaatorid

212. Pastörisaator peab olema varustatud korras kaitsekla-piga, mis on reguleeritud survele mitte üle 0,4 at. Auru juurdevoolu torul peab olema reduktsiooni klapp manomeetriga.

Enne töö algust tuleb kontrollida kaitseklapi töötamist.

213. Pastörisaatori kondensvesi tuleb juhtida lahtise lehtri kaudu tehase üldisesse kondensvee torustikku.

214. Pastörisaatori töötamisel on keelatud:

- a) lisada kaitseklapile täiendavat raskust;
- b) lahti keerata kaane kinnitusmutreid;
- c) sulgeda väljajooksutoru kraani.

Homogenisaatorid

215. Enne töö algust on valvelukksepp kohustatud kontrollima õli olemasolu ja nivood õlivannis. Õli tasapind peab täiesti katma väikese silindrilise hammasratta.

216. Homogenisaatorit ei tohi käivitada, kui tal puudub plommitud manomeeter, või kui manomeetri järjekordse kontrolli tähtaeg on möödunud.

217. Homogenisaatori töötamise ajal ei tohi töökohast lahkuda ega tähelepanu mujale pöörata. Homogenisaatorit võivad teenindada ainult isikud, kellel on selleks eriluba.

218. Surve homogenisaatori aurusärgis ei tohi ületada passi järgi määratud survet. Homogenisaatori kamber peab olema varustatud manomeetri ja kaitseklapiga. Manomeetrit peab süstemaatiliselt kontrollima, plommima ja tal peab olema punase joonega märgitud lubatud maksimaalse töösurve piir.

219. Plunžerite rasvatihendid peavad olema täiesti korras. Tihendite seisukorda tuleb jälgida regulaarselt.

220. Enne homogenisaatori käivitamist tulevad keerata reguleerivad vindid vasakule lõpuni. Surve reguleerimist võib alata alles peale seda, kui piim on läbinud survetorustiku.

221. Klappe, homogeniseerivat pead ja silindrilist võrkfiltrit tuleb puhastada ja pesta iga päev.

222. Kui manomeetri näitaja teeb järske hüppeid või näitab survet üle normaalse töösurve, tuleb homogenisaator peatada ja kutsuda vea kõrvaldamiseks välja lukksepp või mehhaanik.

223. Juhul kui hõõrduvad osad on liigselt soojenenud, tuleb masin peatada ja kindlaks teha soojenemise põhjus.

Liikuvate masinaosade soojenemise astme määramine komponimise teel on kategooriliselt keelatud.

224. Pärast homogenisaatori pikemat töövaheaega võib seda tööks sisse lülitada ainult lukksepa või mehhaaniku juuresolekul.

225. Homogenisaatori täieliku seiskamiseni on keelatud:

a) pea lahtivõtmine, plunžerite rasvatihendite korrastamine ja pukside mutrite keeramine;

b) manomeetri demonteerimine;

c) kaitsete asetamine muhviühendusele, rihma- ja kettülekanetele, samuti nende kaitsete eemaldamine;

d) laagrite määrimine;

e) raamistiku kaane lahtivõtmine väntvõlli ja kurbli mehhanismi töö jälgimiseks;

f) imi- ja survetorustiku ühendamine ning lahtivõtmine.

Pumbad

226. Vee-, soolvee- ja piimapumbad peavad olema tugevasti kinnitatud oma alustele. Pumpade ja elektrimootorite muhviühendustel peavad olema tugevasti kinnitatavad ja kergesti eemaldatavad kaitсед.

227. Pumpadele ajamiteks olevatel lahtist tüüpi elektrimootoritel peavad olema eemaldatavad metallist vutlarid.

228. Grafiit- või kummitihenditega pumpi ei tohi käivitada ilma vedelikuta (kuivalt).

229. Rotatsioon- ja kolbpumpadel ei tohi töö ajal sulgeda kraane survepoolisel küljel, kuna pump võib sel juhul puruneda.

230. Vedeliku pumpamisel ei tohi pumbasse imbuda õhku.

Tankid piima hoidmiseks

231. Ülesseatud tankide kaugus üksteisest peab olema vähemalt 0,5 m.

232. Tankil peab olema kindlalt kummitihendiga suletav luuk. Luugi poltidel ja survemutritel peavad olema korras keermed.

233. Enne tanki piimaga täitmist tuleb kontrollida, kas selle sisemuses pole kõrvalisi esemeid ja kas selle sisemised seinad on puhtad.

234. Enne tanki pesemist tuleb sulgeda torustiku kraanid ja lülitada välja elektrimootor.

Tanki pesemisel on lubatud olla tankis ainult erirõivastes ja -jalatsites.

Tanki pesemise ajal on segisti käivitamine keelatud.

235. Tanki teenindamiseks ja selle ülemiste osade ülevaatamiseks tuleb kasutada spetsiaalset redelit.

Ajamiga koorelahufajad (puhastajad)

236. Koorelahutaja peab olema paigutatud rangelt loodi järgi betoon- või telliskivialustele ja kinnitatud vastavate poltidega. Kinnitada koorelahutajat naelte või klambritega on keelatud. Koorelahutaja kere käppade ja aluse vahele peab olema asetatud kummiseibid, mida ei tohi aluse poltidega ülemäära kokku suruda.

237. Koorelahutaja individuaalse mootori rihmülekanne peab olema kindlalt kaitstud kinnise ja kergesti eemaldatava vutlariiga.

238. Trumli pöörete arv peab vastama passiandmetele, mida kontrollitakse pöörete loendajaga (tahhomeetriga).

239. Enne koorelahutaja käivitamist tuleb kontrollida kokkupanemise õigsust, lülitades välja piduri ja keerates lahti trumli tugivindid.

240. Koorelahutajat võib rakendada töösse siis, kui:

a) trumli survekruvi on küllaldaselt kinni keeratud;

b) trummel on õigesti asetatud püstteljele;

c) kaitsed on asetatud kohale;

d) kere karter on täidetud õliga kuni märgini õlinäitaja klaasil.

241. Koorelahutajat käivitada on keelatud, kui:

a) trummel on halvasti tsentreeritud;

b) kaelalaagri vedru on nõrk, katki või üldse puudub;

c) karteris on vähe õli;

d) koorelahutaja vibreerib.

242. Koorelahutaja täieliku peatumiseni on keelatud:

- a) eemaldada koore ja lõssi kogujaid — vaagnaid;
- b) kontrollida ja määrada mehhanisme;
- c) peatada trumlit käte või muude abinõudega.

243. Kui on märgata koorelahutaja vibreerimist, ebanormaalselt häält, pöörete arvu suurt kõikumist tahhomeetri järgi, tuleb koorelahutaja viivitamata peatada; enne rikete kõrvaldamist ei tohi seda käivitada.

Veesoojenduskatel

244. Veesoojenduskatel tuleb paigutada nii, et juurdepääs kolmest küljest oleks vähemalt 1 m lai. Küttekolde süvend tuleb katta restiga ja tuhakast peab olema väljaviidav.

245. Veesoojenduskatal peab olema üldine, hingedel asuv ja kindlalt suletav kaas avadega toobrite paigutamiseks ja auku-dega auru ärajuhtimiseks selleks monteeritud puu- või metall-toru kaudu. Aurutorul peab olema siiber. Toobrite avad peavad olema kaantega suletud.

246. Veesoojenduskatla ülemise ääre kõrgus põrandast ei tohi ületada 500 mm. Veesoojenduskatla laius ei tohi olla üle 1,3 m, see tähendab 18-liitriste toobrite kahe rea laiust.

247. Veesoojenduskatla teenindamisel on keelatud:

- a) süüdata koldes tuld avatud kaane puhul ja siis, kui katlas leidub sadestisi ja katlakivi;
- b) astuda, istuda ja nõjatuda kaanele;
- c) hoida avatuna täitmata pesad katlas;
- d) asetada ja välja tõsta toobreid üksinda;
- e) jätta tuld küttekoldesse pärast töö lõppu.

PUDELITE PESEMININE JA PIIMA VILLIMINE PUDELITESSE

Pudelipesemismasin

248. Kaitseseadised piirmuhvide ja lülite näol, mis ebaõige töö juures hoiavad ära mehhanismide rikkumise, peavad olema korras.

249. Enne remonditööde algust tuleb isoleerida agregaat elektrivõrgust, lülitades välja isoleeriva kaitselüliti, siis vajutada surunupule «stopp» ja sulgeda see.

250. Veepaagid (pudelite leotamiseks ja loputamiseks) ja leeliselahusepaagid peavad olema veekindlad. Leeliselahuse temperatuur ja kontsentratsioon ei tohi ületada masina kasutamise instruksioonis antud piiri.

251. Vee ja leeliselahuse soojendamise aurutorul peab olema käsitsi kergesti suletav ja avatav auruventiil; ventiili rasvatihend peab olema korras.

252. Leeliselahuse ja veedüüse tuleb regulaarselt kontrollida ja puhastada.

253. Rõhk pumpade survekambris ei tohi ületada passis märgitud rõhku. Pumpade manomeetrid peavad olema kontrollitud, plommitud ja neile peab olema punase joonega märgitud lubatav töörohu piir.

254. Teenindav personal peab olema varustatud kummikinastega ja iga töölise jalgade all põrandal peab olema puurest.

255. Juhtkettide hammasrattad korvide pesadega peavad olema kaitstud laadija töökoha poolset küljelt.

256. Pudelite pesad, sõrm, mis reguleerib ajami sidestust masinaga, transportööri suunavad osad, riigel ja automaatlaadija pidurid peavad olema korras ja täpselt reguleeritud.

257. Ohutoru aurude imemiseks peab olema tugevasti kinnitatud ja tihendatud.

258. Masinat võib käivitada ainult seda teenindav tööline. Enne käivitamist tuleb kontrollida, kas masina liikuvatel osadel pole kõrvalisi esemeid.

259. Kasutades segistis kuuma vett, peab olema eriti ettevaatlik. Esiteks peab avama veeventiili ja pärast aegamööda auruventiili.

260. Masina täieliku peatumiseni on keelatud:

- a) puhastada leeliselahuse ja veedüüse;
- b) puhastada pumpi ja filtreid;
- c) peale panna ja eemaldada muhvühenduste kaitseid;
- d) avada ja eemaldada reduktori kaant;
- e) täita määrdeõliga reduktorit, laagreid ja määrdekanne;
- f) kõrvaldada klaasitükke hammasratta hammastest;
- g) puhastada prügiseid kohti;
- h) asetada kette juhthammasratastele;
- i) seada pudeleid ja neid masinast välja võtta;
- j) kõrvaldada purunenud pudeleid kett-transportööri tiirlevatelt sõlmedelt;
- k) astuda laadimislauale.

Villimis- ja korkimismasin

261. Masina transportööri liikumine peab olema sünkroonne tähekeste haaravate hammaste ja tõstjate tööga.

262. Enne masina käivitamist tuleb kontrollida, kas masina liikuvatel osadel pole mahakukkunud pudeleid või teisi esemeid. Tingimata tuleb kontrollida mikrolülitite tööd.

263. Käivitusseadiseid tuleb lülitada ainult kuivade kätega.

264. Masina täieliku peatumiseni on keelatud:

- a) pidurdada või kiirendada pudelitõstjate liikumist kätega;
- b) puhastada tõstjate suunajat ja rulle;

- c) puhastada täitetorukesi;
- d) asetada ja eemaldada kaitseid;
- e) täita määrideõliga laagreid ja määridekanne (välja arvatud niplite määrimine);
- f) asetada või eemaldada rihma või ketti;
- g) reguleerida üksikute mehhanismide ja nende osade töö sünkroonsust;
- h) kõrvaldada katkisi pudeleid tiirlevalt laualt ja vahekettalt.

265. Villimisaparaati puhastada, lahti võtta ja kokku panna võib ainult peale masina täielikku peatumist. Pesemise ajal peab rangelt jälgima lülitusnupu «stopp» asendit; see peab olema rii- viga suletud.

266. Klaasikildude koristamisel peab olema ettevaatlik. Klaasikilde võib harjaga kokku pühkida ainult peale masina täielikku peatumist.

Masinad pudelite pakkimiseks kastidesse ja sealt nende väljavõtmiseks (kreitor ja dekreetor)

267. Enne kreitori ja dekreetori käivitamist tuleb kontrollida, kas masina liikuvatel osadel pole kõrvalisi esemeid. Enne kompressori käivitamist peab kontrollima õlisurvet kompressori (instruktsiooni järgi 1,5 atü). Tuleb oodata, kuni surve tõuseb, ja siis käivitada masin tühjalt, kastideta. Resiiveri rõhk dekreetoril peab olema 2 atü, kreitoril — 3 atü.

268. Töö ajal peavad olema dekreetori ja kreitori ülemise osa kaitseid suletud.

269. Masina lühiajalisel peatamisel peab nupp «käik» olema üles tõstetud ja nupp «stopp» alla lastud.

270. Transportööri ei tohi kuhjata kaste ülemäära.

271. Sisselülitatud kreitori ja dekreetori puhul ei tohi pudeleid kastist välja võtta ega neid kastidesse panna.

272. Reduktorit reguleerida võib ainult lukksepp.

273. Tõsteplatvormile ei tohi paigutada deformeeritud kaste. Peale töö lõppu dekreetoril ja kreitoril tuleb pöörata reduktorit 4—5 tiiru (platvorm võtab ülemise seisundi) ja koristada harjaga platvormi alt klaasikillud; platvorm asetada oma kohale, lülitada välja kompressor, avada resiiveri läbipuhumise kraan ja koristada töökoht.

Kastipesemismasin

274. Pesemismasinasse võib suunata ainult korras kaste, mille mõõtmed ei ületa instruktsioonis ettenähtud gabariite, sõltuvalt masina konstruktsioonist.

275. Masina töö kestel on keelatud:

- a) nihutada kaste liikuvale transportööri;
- b) avada pesemiskambri katet pumpade töötamise ajal;
- c) avada ja eemaldada reduktori kaant;
- d) täita määrdedeõlidega reduktorit, laagreid, õlitoose, pumpi, elektrimootoreid ja transportööri.

Hari-pudelipesemismasin

276. Pudelipesemismasinal lubatakse töötada ainult puuvilla- või kummikinnastes.

277. Masina töö ajal on keelatud:

- a) korrastada harju;
- b) kõrvaldada klaasikilde pesuruumi harjade alt;
- c) tõsta loputusaparaadi veejoa survet üle lubatud piiri.

HAPUPIIMASAADUSTE JA JÄÄTISE TOOTMINE

Kestva pastöriseerimise vannid

278. Enne töö algust tuleb kontrollida segistite kinnitamise tugevust ja reduktori korrasolekut.

279. Auru juurdevoolu toru peab olema varustatud reduktsiooniklapi ja manomeetriga, samuti peab see olema tugevasti isoleeritud ja väljast kaetud leppevärviga.

280. Aurusärki peab laskma auru ventiili sujuva avamisega, kusjuures tuleb eelnevalt kindlaks teha, kas aurusärgis on vesi.

281. Segisti töötades ei tohi mõõta termomeetriga temperatuuri ega pesta ja puhastada vanni.

Valtsimine

282. Enne valtsimise algust tuleb veenduda, et masina valtsidel ja masina all pole kõrvalisi esemeid, ja kontrollida valtside õiget vahet.

283. Tuleb jälgida, et laagritest ei satuks määre valtsidele. Pragunenud valtsid tuleb asendada uutega.

284. Valtsimise kestel on keelatud:

- a) suruda kätega valtside vahele juustu, kohupiima ja teisi töödeldavaidprodukte;
- b) reguleerida vahede laiust valtside vahel;
- c) puhastada ja pesta valtse.

285. Lükataprodukte valtside vahele on lubatud ainult puulabidaga.

Kohupiimasegisti

286. Enne töö algust tuleb kontrollida vastukaalu trossi tugevust ja kaitset; samuti tuleb veenduda, et segisti kere on vaba võõrastest esemetest.

287. Segisti kere ümberkeeramine pärast kohupiima segamist, samuti ka selle kohale paigutamine peab toimuma sujuvalt ilma võõrgeteta.

288. Töö ajal peab segisti olema suletud kindlalt hingedele kinnitatud restkaanega.

289. Rihma ülekandmine tühiseibilt rihmaseibile (transmissiooni puhul) peab toimuma sujuvalt.

290. Segisti kaas ja labidate käivitusmehhanism peavad olema elektriliselt blokeeritud. Segisti labidad ei tohi kaane tõstmisel tiirelda.

Kui elektri-blokeerimismehhanism ei tööta, tuleb segisti töö kohe lõpetada.

291. Sisselülitatud elektrimootori juures on keelatud:

a) segada täiendavalt massi kätega, labidaga või teiste esemetega;

b) puhastada ja pesta.

Kohupiimajuustukeste pakkimise automaat

292. Enne masina käivitamist tuleb:

a) eemaldada kõrvalised esemed masinast, laadimispunkrist, dosaatorist ja vormimislaua vormidest;

b) kontrollida mehhanismide normaalset tööd, milleks tuleb masin käivitada tühjalt, surudes elektrimootori nupule «proof».

293. Täites punkri kohupiimamassiga ja keerates masinat käsitsi vändast, saab kontrollida pakkide täitmist, kaane kohaleasetamist, pakkide sulgemist, pressimist ja valmisbrikettide viskamist transportöörile.

294. Masin käivitatakse surunupu «käik» abil.

295. Vormimislaua pöörlemise ajal ei tohi kätega pärgamenti korrastada.

296. Kuni masina täieliku peatumiseni on keelatud:

a) välja võtta juustukestemassi doseerimisseadmetest kätega;

b) puudutada kätega lõikemehhanisme;

c) puudutada kätega vormiva matriitsi stantsi ja pakkimismehhanismi detaile;

d) reguleerida mehhanismi.

297. Rikete kõrvaldamine tuleb ülesandeks teha ainult kvalifitseeritud töölisele.

Külmunud kohupiima peenendamise masin

298. Enne masina käivitamist tuleb kontrollida, et võlli hammastel poleks kõrvalisi esemeid ja et tõstuki platvormi kaitsed oleksid korras.

299. Kohupiimatünnide lahtivõtmisel ja külmunud kohupiima tükkide valamisel masina võllidele:

a) ei tohi rikkuda tõstetavate raskuste norme meestele ja naistele;

b) hoiduda käte haavamisest taaras leiduvate juhuslike naeltega.

Kohupiima trummeljahuti

300. Enne jahuti käivitamist tuleb kontrollida:

a) kas trumlil pole kõrvalisi esemeid;

b) kas trummel on puhas määrdest, tolmust jne.

301. Jahuti töö ajal on keelatud:

a) lükata käsitsi kohupiima punkrist jahuti trumlile;

b) reguleerida kohupiima lõikenuga;

c) puhastada käsitsi trumlit ja katteseina kohupiimast.

302. Lükata punkrist kohupiima on lubatud spetsiaalse puust labidaga.

303. Trumli soojendamiseks tuleb jahuti peatada 5—6 min. peale soolveeventiili sulgemist.

304. Peale täielikku peatumist tuleb trummel pesta sooja veega ja võll määrada toidurasvaga.

305. Soolvee sisse- ja väljavoolutorustiku rasvatihendid peavad olema veekindlad.

Hapukoore hõõrumise masin

306. Enne töö algust tuleb kontrollida, kas tünnitõstuki lõpplülitid on korras.

307. Tünnitõstuki tõstevõime ületamine on keelatud.

308. Kohale, kuhu laskub tõstuki platvorm, ei tohi asetada tünne ega muid esemeid.

309. Koos hapukoorega punkrisse sattunud kõrvalised esemed tuleb kohe kõrvaldada, peatades selleks masina.

310. Pingutada töö ajal tihendit ja pumba kaane polte on keelatud.

Friiserid

311. Ammoniaakfriiserid peavad olema varustatud kaitseklappidega ja ühendatud ammoniaagitorustikuga vastavalt külmusseadmete ohutustehnika eeskirjadele.

Ammoniaakfriiseri silindri sängi imi- ja sulgventiilid peavad olema plommitud avatud seisundis.

312. Pöörata friiseri segajat võib ainult rihma abil, kui mootor on välja lülitatud. Hammas- või kettülekanedega friiseril võib segajat pöörata elektrimootori käivitusseadme perioodilise sisselülitamisega.

313. Friiseri ekspluatatsioon peab toimuma ranges kooskõlas valmistaja tehase instruksioonidega.

VÕI, JUUSTU JA KASEIINI TOOTMINE

Või tootmine voolumeetodil

314. Enne töö algust tuleb kontrollida kõiki piimatorude omavahelisi ühendusi kui ka ühendusi vooluliini koostisse kuuluvate aparaatidega.

315. Vooluliini ekspluateerimisel tuleb silmas pidada kõiki ajamiga koorelahutajate ja trummelpastörisaatorite kohta kehtestatud eeskirju.

316. Võimoodustaja käivitamine ja seiskamine peab toimuma vastavalt eriinstruksioonile, mis pannakse välja nähtavale kohale.

Koore hapendamise vann

317. Segisti tasakaalustavad raskused peavad olema tugevasti kinnitatud teljele.

318. Ei tohi sulgeda ümbervalamise tutse.

319. Segisti otste rasvatihendid ei tohi läbi lasta vett ega soolvett.

320. Segisti töö ajal on keelatud:

a) täiendav segamine käsitsi;

b) töötamine lahtise kaanega.

Juustuvannid

321. Juustuvannide mehhaaniliste segajate ajamid peavad olema varustatud kaitsetega. Kiiruste varieerijal peab olema kinnine kate.

322. Vanni juurde töötaja jalgade alla tuleb asetada puurest.

323. Vannide väljalaskekraanid peavad olema paigutatud nii, et vanni ei jääks vadakut käsitsi väljapumpamiseks.

324. Segisti töö kestel on keelatud:

a) valada välja vadakut, segada käsitsi ja võtta välja juustu tera;

- b) puhastada vanni seinu piima laapimisel tekkinud kalgen-
dunud piimast;
- c) eemaldada vannist või see üle anda teisele isikule, kes pole
tuttav vanni tööga;
- d) avada rihmreduktori katte ust;
- e) kanda avarat ja korralikult sidumata põlle.

Pneumaatiline juustupress

- 325. Pressil peab olema korras jaotussiibriseadis.
- 326. Paigutades juustu pressi, tuleb katkestada õhu andmine
silindrisse.
- 327. Kui jaotussiiber pole korras, on töötamine pressiga kee-
latud.

Perioodilise tegevusega juustuvalmistaja

- 328. Juustuvalmistaja teenindamise töökohal peavad olema
kindlad käsipuud ja rihveldatud põrandakate.
- 329. Segisti ja nugade töö ajal on keelatud: puudutada neid
kätega, toetuda vastu juustukatla äärt, samuti ka segada täienda-
valt juustu tera käsivahenditega.
- 330. Katelt võib pesta ainult siis, kui noad on kõrvaldatud,
elektrimootor välja lülitatud ja auruventiil suletud.

Kaseiniežektor

- 331. Aururõhu juures üle 2 atü tuleb hapendus- ja dekantat-
sioonivannid asetada ühele tasapinnale, aururõhu juures alla 2 atü
võib hapendusvanni asetada alusele, et kalgendatud piim voolaks
ežektorisse.
- 332. Ežektori auruventiil, aurujoapumba ventiil ja aurujoa-
pump ise peavad asuma ežektorseadise esiküljel.
- 333. Piima kalgendamise temperatuurirežiimi kontrollimiseks
tuleb ežektor varustada kahe termomeetriga: üks auru tempera-
tuuri kontrollimiseks (paigutatakse kesta ežektorikarbi ette) ja
teine ežektoris keedetud kalgendatud piima temperatuuri kontrolli-
miseks (paigutatakse kesta väljalasketoru koonusesse).
- 334. Töötamisel ežektorseadisel tuleb silmas pidada järgmisi
reegleid:
 - a) dekantatsioonivanni pole lubatud täita sel määral, et mass
puutub kokku ežektori avaga;
 - b) keedetud massi segatakse puumõlaga või vispliga (ei tohi
segada kätega).

Kaseiini aurukuivati

335. Kaseiini aurukuivati kalorifeer peab asuma eraldi, hästi isoleeritud ruumis nii, et sinna oleks võimalik kontrollimiseks juurde pääseda. Kalorifeeri aurutorustik peab olema hästi isoleeritud ja torude ventiilid peavad asuma esiküljel.

336. Kuivati regulaator peab olema täpselt reguleeritud teatavale pöörete arvule, mis on ette nähtud antud kuivati tüübile ja tootlikkusele.

Otsese küttekoldega kaseiini kuivati

337. Raamidele asetatud kaseiini kuivatusruum peab olema eraldatud tsehhi teistest tööruumidest (näiteks spetsiaalse kuivatuskapi ehitamise teel).

Kuivatuskapi põrand peab olema telliskivist, tsemendist või muust tulekindlast materjalist; kapi puitosad tulevad põrandast isoleerida asbesti või muu tulekindla kihiga.

338. Kapis asuvad õhusoojenduseseadmed (tellistest kalorifeer, metallist kalorifeerid jm.) ei tohi kokku puutuda kapi puitosadega ning nendele peab olema võimalik alati juurde pääseda ülevaatamiseks ja kontrollimiseks. Ahju kolle ja tõmbeauk peavad asuma isoleeritud esikus või kuivatustsehhis selleks eraldatud kohas, kus neid tuleb süstemaatiliselt puhastada tuhast ja nõest.

339. Kuivatuskapi seinad ja lagi peavad olema seestpoolt hästi isoleeritud asbestiga ja kaetud raudplekiga.

Parafiinimisseadmed

340. Parafiinimisseadmed peavad asuma eraldi ruumides ja vastama tulekaitse nõuetele.

341. Parafiinimisseadmed paigutatakse nii, et parafiiniaurud ei puutuks kokku lahtise tulega. Parafiinimisseadme tulesoojendusega küttekolle peab asuma eraldi ruumis. Küttekolde ja tõmbeaugu ukсед peavad sulguma tihedalt.

342. Parafiinimisseadmel peab olema tihedalt suletav kaas ja kontrolltermomeeter vähemalt 250° C skaalaga.

343. Parafiinimisseadme ruumil peab olema tõmbeventilatsioon ja küllaldasel määral tulekustutusvahendeid (tulekustutajad, liiv jne.).

344. Vajutada kätega juustukerasid ja -päse sulatatud parafiinisse on kategooriliselt keelatud.

Juustu tuleb kasta parafiinisse ainult vastavate seadmete abil.

345. Elekrisoojendusega parafiinimisseadmel peab olema termoregulaator.

346. Parafiinisegu süttimisel on leegi kustutamine veega kategooriliselt keelatud.

Leek tuleb kustutada, kattes selle kaanega, vildiga või kasutades liivajoa-tulekustutit.

Võimasinad

347. Võimasinad (peale pideva tegevusega masinate) peavad olema varustatud liikuva tökkeraamiga, mis takistab teenindava personali pääsu võimasina tiirlevate osade juurde selle töötamise ajal. Kui masina tagaküljel on läbikäik, tuleb tökkeraam asetada ka sinna.

348. Võimasinat võib käivitada alles peale tökkeraami allalaskmist; viimane peab olema elektrimootorist elektriliselt blokeeritud.

349. Väikeste võimasinate käivitusseade peab olema kaitstud eemaldatava kattega. Kombineeritud võimasinatelt, kui nad töötavad mehhaanilise ajamiga, tuleb käsitsitöötamise vändad eemaldada.

350. Valtside hammasrattad peavad olema kaitstud kindla kattega.

351. Enne töö algust tuleb võimasina tünni sisepind hoolikalt üle vaadata. Peale tünni täitmist koorega tuleb luuk sulgeda.

Pole soovitatav täita võimasinat koorega üle 40% masina mahust.

352. On keelatud:

- a) avada õhukraani, kui see ei asu ülemises asendis;
- b) pöörata võimasinat, kui selle luuk ja peti väljalaske kraan on avatud;
- c) peatada (peale ajami väljalülitamist) võimasina pöörlemist;
- d) välja võtta võid metall-labidaga;
- e) mõõta koore temperatuuri termomeetriga, mis pole kaitstud puitkestaga.

SULATATUD JUUSTU TSEHHI SISSESEADE

Juustulõikamise masin

353. Juustulõikamise masinal peavad käivitusseadmed ja löike-terad olema kaitstud.

354. Kolu juustu sissejuhtimiseks peab olema küllalt suur, et juustutükid ei jääks peatuma.

Peatuvaid juustutükke tuleb lükata ainult labidakesega.

355. On ketasnugade vahele sattunud kõrvalisi esemeid, ei tohi masinat käivitada.

Juustu peenendamise hunt

356. Juustu peenendamise hundil peab olema vastuvõtulehtris seadis, mis takistab töölise käte sattumist masina vahele. Noa ja sõela eemaldamine töö ajal on keelatud.

Valtsimine

357. Valtsimise eeskiri vastab kohupiima valtsimise eeskirjale.

Sulatuskatel

358. Sulatuskatlasse suunduv aurutoru peab olema varustatud manomeetriga ja reduktsiooni- ning kaitseklappidega.

359. Katla segaja kiirust võib ümber lülitada siis, kui elektrimootor on välja lülitatud.

Väikepakendi-automaat

360. Katla kaant on keelatud avada enne segisti peatumist.

361. Enne juustupakkimise automaadi käivitamist peab kontrollima selle korrasolekut, pöörates käsitsi automaadi hooratast.

362. Tinapaberit tuleb korrastada, etiketihoidjat ja vorme puhastada alles siis, kui agregaat on täiesti peatunud.

Märkus: ülejäänud punktid vaata osas «Kohupiimajuustukeste pakkimise automaat».

PIIMAKONSERVIDE TOOTMINE

Düüspihustiga kuivatid

363. Kõik seadme õhu-, piima- ja aurutorud peavad olema hermeetilised, kusjuures toruühenduste vahel peab olema vastav tihend.

Ohutorude ühendamisel tuleb tihenditeks tarvitada asbest- või tulekindlat pappi.

364. Tornriiv ukse riiv peab olema tugev ja sulgema tornriiv hermeetiliselt.

365. Piima kõrgsurvepumba võlli tiirude arv ei tohi ületada 500 t/min., pumbal peab olema kuni 180 at surve reguleerimiseks käsitsi vabalt avatav ja suletav eriventil.

366. Sissekäik kuivatustorni piimapulbri jäätmete kõrvaldamiseks, mehhanismide ja konstruktsioonide kontrollimiseks ning remontimiseks on lubatud seadise seisu ajal, kui õhutemperatuur tornis ei ületa 30° C. Sissekäik on lubatud kombinesoonis ja puutaldadega kingades.

Torni ülevaatusel ja remonditöödel torni sisemuses on lubatud tarvitada kantavaid elektrilampe pingega mitte üle 12 V.

367. Välisõhufiltreid võib tolmust puhastada ventilaatorite seisu ajal.

Tigu ja tigurenni tuleb puhastada peale iga agregaaadi seiskamist.

368. Kuivatustorni juhitava sooja õhu temperatuur ei tohi ületada 165°C (täispiima kuivatamisel).

Kuivatustornist filtreerimiskambritesse suunatav õhk ei tohi ületada 85°C.

Välisõhu soojendamiseks kalorifeeridesse juhitud auru rõhk ei tohi ületada kalorifeeridele lubatud töörõhku.

369. Kõrgsurvepumba põhilaagri õlifiltreid tuleb puhastada vähemalt kord kuus.

370. Ventilaatori laagrites tuleb vahetada õli mitte harvem kui kord iga 1000 töötunni järel.

371. Üksikasjaline seadmete käivitamise ja ekspluateerimise kord ja sellekohased juhtnõõrid peavad olema üles pandud nähtavale kohale.

372. Kõiki kuuma õhuvooluga kokkupuutuvaid ja hõõrduvaid osi tuleb perioodiliselt puhastada neile sadestunud piimapulbrist.

373. Seadme töötamisel on keelatud:

a) määrida mehhanisme ja nende üksikuid osi;

b) avada torni ust ja vaateakent;

c) puhastada filtreid ja tigu.

374. Peale kuivatamisprotsessi lõppu ja kuivatusmasina seiskamist tuleb puhastada ja pesta nii masin kui ka abiseadmed vastavalt sanitaarnõuetele.

375. Puhastamist ja pesemist võib alustada alles peale seadise koosseisu kuuluvate kõigi agregaatide seiskamist ja torustiku sulgemist vastava armatuuriga.

Ketaspihustiga kuivatid

376. Kuivatustorni ketta käivitamiseks peab olema üles seatud plahvatuskindlad kinnist tüüpi elektrimootorid.

377. Auruturbiini suunatava auru reguleerimiseks varustatakse esimene käsitsi kergelt suletava ja avatava eriventiliga.

378. Auruturbiini pöörete arvu reguleerimiseks varustatakse esimene kiiresti sulguva eriseadisega, mille käsitsi ringiaetav hooratas paneb pöörlema spindli.

Turbiini töötamisel, kui auru toitesüsteemis puudub kiiresti sulguv seadis ja kui värske auru juurdevoolu magistraalis on aururõhk mõningal määral langenud, ei tohi turbiini pöörete arvu alal hoida auruventilide lühiajalise ja perioodilise avamisega.

379. Õlipump peab olema varustatud kaitseklapiga ja reguleeritud rõhule 3 at.

Õli jahutamiseks ettenähtud vee temperatuur ei tohi olla üle 18° C.

380. Turbiinist väljuva tarvitatud auru rõhu reguleerimiseks varustatakse esimene vastusurvegulaatoriga, mille piiriks peab olema 0,2 at.

381. Tarvitatud auru kasutamisel kalorifeeri suunduva õhu soojendamiseks tuleb jälgida, et aurutorustikus ei tekiks auruvoolule takistusi ja selle tõttu ei tõuseks rõhk ülemäära kõrgeks.

382. Vastusurvegulaatori silinder peab olema pidevalt täidetud veega kuni ülevoolu tutsi nivooni.

383. Juurdepääs kõigile auruturbiini teenindatavatele osadele, esmajärjekorras kiiresti sulguvale seadisele, peab olema alaliselt vaba; ei tohi lubada neisse kuhjata ükskõik milliseid esemeid.

384. Iga 30 minuti järel tuleb kontrollida auruturbiini pöörete arvu ja jälgida, et määreõli temperatuur ei ületaks 70° C.

385. Turbiini avariide ja õnnetusjuhtumite ärahoidmiseks tuleb süstemaatiliselt kontrollida pihustava ketta kinnitust. Peale igakordset ketta kohaleasetamist tuleb see kindlalt kinnitada diferentsiaalmutriga.

386. Auruturbiini teenindamiseks tuleb koostada eriinstruktsioon ja see üles panna nähtavale kohale.

387. Kuivati käivitamise ja seiskamise kord peab olema märgitud nähtavale kohale üles pandud eriinstruktsioonis.

388. Kuivatustorni puutuvad ohutustehnika eeskirjad on ühesugused düüspihustiga kuivatite eeskirjadega ja tulevad täita samas ulatuses.

Vaakuum-aurutusseadmed

389. Seadmetel peavad olema sulgemisarmatuur ja kontrollmõõteriistad, mis on ette nähtud tehnilistes tingimustes seadmete valmistamiseks ja tellimiseks; tingimata peavad sisseseade koostises olema vaakuummeetrid, manomeetrid ja termomeetrid.

390. Sulgemisarmatuur peab olema kergelt ja sujuvalt reguleeritav.

Sulgemisarmatuuri juhtimine peab olema maksimaalselt tsentraliseeritud ja asuma aparaaditöötaja töökoha juures.

391. Proovide võtmine kalorisaatorist peab toimuma proovivõtja kaudu, sulgedes selle juures tingimata õhukraani.

392. Kalorisaatorite ja koorelahutajate puhastamiseks, ülevaatuseks ja remondiks peavad nende kaaned olema kergesti lahtivõetavad ja tihedalt suletavad vastava tihendusseibi abil.

393. Seadmed peavad olema varustatud ežektoriga õhu ja läbitöötatud auru juhtimiseks välisõhku.

394. Niiskeõhupumba imitorustik peab olema hermeetiline ja nii torustiku kui ka pumba korpuse detailide ühenduskohad varustatagu ettenähtud mõõtudes korras tihenditega.

395. Auruti klaasist piima niivoomõõtjad peavad olema varustatud metallkestadega.

396. Sulgevad ventiilid ja kraanid plunžer-, rotatsioon- ja niiskeõhupumpade survetorustikus peavad seadmete käivitamisel ning töötamisel olema avatud.

397. Piima võib vaakumaparaati lasta alles siis, kui kogu süsteemis on loodud nõutav vaakuum ja vahetankis on pastöriseeritud piim.

398. Enne töö algust peab kontrollima, kas auruti kaane tõste-seade on korras ja tugevalt kinnitatud.

399. Peale kondenseerimisprotsessi lõpetamist ja vaakumaparaadi seiskamist tuleb viimane ja selle abiseadmed (torustik, platvormid jne.) puhastada ja pesta vastavalt sanitaarsetele nõue-tele.

Aparaadi puhastamine peab toimuma siis, kui armatuur, mis ei lase vedelikke ja auru läbi, on suletud.

Valtskuivatid

400. Kuivati kohal peab olema õhu väljatõmbe toruga ühen-datud kuppel.

401. Valtsidesse suunatava auru rõhk peab vastama kuivati tüübile ja kuivatatavale vedelikule.

Aur ei tohi telje tihendist läbi tungida.

402. Tuleb jälgida, et kuumadele trumlitele ei satuks vett (kuplis kondenseerunud vee tilgad jm.).

403. Nugade täpne reguleerimine toimub peale kuivatatava vedeliku katsekoguse sissepanemist.

404. Kuivati töö ajal on keelatud:

a) transportööri ja elevaatori avamine;

b) teo, elevaatori ja veski puhastamine.

Siirupikeetmise seadmed

405. Siirupikeetmise katlad, mis töötavad rõhu all, peavad olema varustatud lubatud maksimaalsele rõhule reguleeritud manomeetrite ja kaitseklappidega.

Kuna tähendatud aparaadid töötavad madalama aururõhuga, kui see on katlas, peab aparaatidega ühendatud aurutorustik olema varustatud reduktsiooniklappidega.

406. Siirupikeetmise katel peab olema väljastpoolt hästi iso-leeritud ja kaetud heledat tooni õlivärviga.

407. Veetorstik peab olema juhitud katla sisemisele pinnale.
408. Siirupikeetmise kateldel (töörõhk üle 0,7 atü ja auru-ruumi maht üle 25 l), mille mahu korrutis lubatud maksimaalse töörõhuga on üle 200, alluvad kehtivate reeglite kohaselt Riikliku Tehnilise ja Mäejärelevalve Inspektsiooni kontrollile.

409. Katlasse vett ja suhkrut paigutades tuleb rangelt jälgida nõuet, et siirupi kogus ei ületaks katla täitmise lubatud piiri.

410. Auru juhtimine katla aurusärki tuleb katkestada suhkru-siirupi keema hakkamise momendil.

411. Filtrite lahtivõtmisel ja filtreerivate materjalide vahetamisel peab tarvitusele võtma ettevaatusabinõud (kindad, kummi-põlled jne.) teenindava personali kaitseks põletuste eest.

412. Aparaatid võivad puhastada ja pesta ainult siis, kui sulguv armatuur on kinni keeratud, et sealt ei tungiks välja vedelikke ja auru; samuti peavad olema välja lülitatud elektrimootorid.

413. Suhkrut tuleb kuumaveekatlasse segisti töötamise ajal puistata ettevaatlikult, et ei tekiks kuuma vedeliku pritsmeid, mis võivad teenindavale personalile põhjustada põletushaavu.

Mehhaniseeritult suhkrut katlasse puistates tuleb täita eeskirju, mis on toodud osas «Rullteed ja transportöörid».

414. Siirupikeetmise ruumis on kuni töö lõpetamiseni keelatud:

- a) täita sulgemisarmatuuri õlitihendeid;
- b) avada ja eemaldada reduktori või segisti käigukasti kaant;
- c) peatada või pidurdada kätega segisti veorihma;
- d) täita katla juures määrdega reduktorit, käigukasti, laagreid ja määrdeotse.

Kondenseeritud piima sterilisaatorid

415. Perioodiliselt töötavate sterilisaatorite kaaned peavad olema varustatud tugevate vaheseibidega ja tihedalt sulguma. Kaasi võib avada ainult sterilisaatori komplektis olevate eriabinõudega.

416. Steriliseeritud piima plekk-karpide käsitsi väljavõtmisel tuleb karbid eelnevalt jahutada kuni 30° C.

417. Aururõhu tõus ja langemine sterilisaatoris peab toimuma järk-järgult.

418. Aururõhk, temperatuurirežiim ja steriliseerimise kestvus määratakse kindlaks katsetamise teel, vastavalt sterilisaatori konstruktsioonile, karpide mõõtmetele ja steriliseeritud piima omadustele. Vastavad erijuhendid pannakse üles nähtavale kohale.

419. Kõik teised sterilisaatorite ohutustehnika eeskirjad vastavad autoklaavide analoogilistele eeskirjadele.

Jahutid-kristallisaatorid

420. Kristallisaatori anum peab olema suletud kaanega, mida oleks võimalik hingedel üles tõsta ja selles asendis kinnistada.

421. Jahutusvee voolamine jahutussärki toimub ventiili sujuva ja järkjärgulise avamise teel. Jahutusvee surve määratakse kindlaks sõltuvalt aparaadi konstruktsioonist ja seda kontrollitakse vastava aparaadiga.

Märkus: tähendatud reegel on kehtiv ka juurdevooluauro kohta.

422. Aparaat võib puhastada ja pesta ainult siis, kui armatuur, mis ei lase läbi vedelikke ja auru, on suletud.

423. Vaakuum-jahutusseadmetel peavad olema:

a) sulguv armatuur ja kontrollmõõteriistad, mis on ette nähtud tehnilistes tingimustes seadmete valmistamiseks ja hankeks; tingimata peavad olema kaasa antud vaakuummeetrid, manomeetrid ja termomeetrid;

b) kergesti lahtikäivad ja tihendite abil kindlalt suletavad kaaned avadele, mille kaudu toimub aparaadi puhastamine, ülevaatus ja remont;

c) ežektorid vaakuumi loomiseks ja läbitöötatud auru juhtimiseks välisõhku.

424. Enne vertikaalse vaakuumjahuti käivitamist tuleb kondensaat paagist välja lasta rõhu juures mitte üle 1 at. Ežektorisse lastakse aur alles peale vee suunamist kondensaatorile.

425. Jahutit võib tühjendada alles peale vaakuumi täielikku langemist.

426. Jahutite ja kristallisaatorite paakides on keelatud mõõta kondenseeritud piima temperatuuri klaastermomeetriga, millel puudub kaitsekest.

Villimismasinad

427. Steriliseeritud piima villimismasina töö ajal on keelatud:

a) sisse panna ja välja võtta karpe;

b) pesta masinat voolikust.

Valtsimismasinad

428. Töötav valtsimismasin peab olema teenindava personali alalise kontrolli all.

429. Töötamisel valtsimismasinal on keelatud:

a) puudutada mehhanismi liikuvaid osi;

b) seista karpide pöörlemise tsoonis esimese ja teise operatsiooni kestel;

c) suruda käega masina magasinis asuvat põhjade virna või sealt põhju välja võtta;

d) ette võtta reguleerimis- või remonditöid ja osade määrimist;

e) välja võtta karpe peale esimest operatsiooni (rulli esimese operatsiooni töö kontrollimiseks);

f) kallata õli vaakuumpumpa;

g) puhastada masinat ja selle ümbrust.

430. Töödeks, mis on seotud masina reguleerimise ja konservikarbi õmbluse kontrollimisega, lülitatakse välja elektrimootor ja pressitakse õmblus käsitsi.

MUUD SEADMED

Autoklaavid

431. Kõik autoklaavid rõhuga üle 0,7 atü kuuluvad registreerimisele Riiklikus Tehnilises ja Mäejärelevalve Inspektsioonis; erandiks on autoklaavid, mille mahutavus on alla 25 l ja mahu ning maksimaalse rõhu korrutis on alla 200.

Uut ülesseatud autoklaavi võib rakendada töösse alles peale vastava loa saamist Riiklikult Tehnilise ja Mäejärelevalve Inspektsioonilt.

432. Registreerimisele kuuluvad autoklaavid peavad olema varustatud järgmise armatuuriga:

a) sulgeva seadisega auru sisse- ja väljalülitamiseks;

b) auru ja kondensaadi väljalaskmise seadisega;

c) kontrollitud ja plommitud manomeetriga, sifoontoruga ja flantsiga kontrollmanomeetri ühendamiseks;

autoklaavi manomeetrile gradueeritud jaotuste arv atmosfäärides peab olema vähemalt 2 atü võrra suurem kui see on vajalik autoklaavi hüdrauliliseks katseks; numbrilual peab olema punase kriipsuga märgitud lubatava rõhu piir autoklaavis; punast kriipsu võib asendada punaseks värvitud metallist osutiga, mis on kinnitatud manomeetri karbile;

d) kang- või vedrukaitseklapiga, mis on asetatud lubatud maksimaalsele töö rõhule ja mis takistab autoklaavi teenindaval töötajal tõsta survet klapile.

Manomeeter ja kaitseklapp peavad olema paigutatud otseselt autoklaavile.

433. Autoklaavil, mis töötab madalama aururõhuga, kui see on aurukatlas, peab olema manomeetriga varustatud reduktsiooni- ja kaitseklapp.

On lubatud rõhk autoklaavis kõrgem kui see on toitekatlas, pole reduktsiooni- ja kaitseklapi ning manomeetri ülesseadmine kohustuslik.

434. Autoklaavi kaas peab korpuse sulgema tihedalt ja ei tohi auru läbi lasta.

435. Auru võib sisse lasta ainult siis, kui autoklaavi kaas on kinnitatud kõigi kinnitusmutritega. On kinnitusmutritest üks või rohkem rikkis, ei tohi autoklaavi töösse rakendada.

436. Auru lastakse autoklaavi auruventiili aeglase avamisega. Auru juurdevoolu torustik peab olema isoleeritud ja kaetud leppevärviga.

437. Enne autoklaavi kaane avamist steriliseerimise lõpetamisel tuleb rõhk autoklaavis viia vastava väljalaskekraani abil õhurõhu tasemele.

438. Autoklaavi tühjendamisel tuleb kasutada eriseadiseid nagu blokid, tangid, telferid jne.

439. Autoklaavil steriliseerija peab kogu töö kestel, millal autoklaavis on kõrgendatud rõhk, asuma autoklaavi juures ja jälgima manomeetri näitajat. Tuleb meeles pidada, et töötamisel lubatavast kõrgema rõhuga võib autoklaav lõhkeda.

Piimatorude ja -armatuuri sterilisaator

440. Piimatorustiku lahtivõtmisel tuleb hoiduda kukkumisest ja jälgida, et redelid ja astmed poleks märjad ega libedad.

Lahtivõetud toru allataskmisel peab olema ettevaatlik, et ei vigastataks teisi töölisi.

441. Soodalahuse valmistamisel tuleb kasutada kaitseprille ja kindaid.

442. Sterilisaatorisse juhitava auru rõhk ei tohi ületada 0,7 atü, mis on manomeetril märgitud punase kriipsuga.

443. Enne torude paigutamist sterilisaatorisse tuleb kontrollida, kas kaane survepoldid ja tihendusseibid on korras.

444. Peale steriliseerimise lõpetamist tuleb aur täiesti välja lasta; käru väljalükkamisel olgu töölisel kindad käes.

Fialkovi aparaat (kontsentraator)

445. Aparaadil peavad olema maksimaalsele survele reguleeritud kaitseklapp (kaitseklapi korrasolekut kontrollitakse vähemalt üks kord vahetuses), kondensaadi äravoolu siiber ja töölist põletuste eest kaitsev isolatsioon.

446. Enne tööde algust tuleb aparadi esikülje kaas sulgeda tihedalt vastavate poltidega. Segisti pöörete arv minutis ei tohi olla üle 200.

447. Aparadi igakordsel täitmisel toorainega ei tohi viimase kogus ületada normi (50 l).

448. Üldiselt peab Fialkovi aparaat töötama läbitootatud auruga; ainult juhul, kui läbitootatud auru pole saada, võib kasutada värsket auru, kuid sel juhul tuleb auru juurdevoolu torustikus üles seada reduktsiooniklapp manomeetriga ja kaitseklapp poolel, kus rõhk on väiksem.

ABITSEHHID

PLEKK-KARBITSEHH

Plekiladu

449. Plekilao töölised peavad kasutama presentkindaid ja põlli.

450. Plekikastide virna kõrgus ei tohi ületada 1,5 m.

451. Plekikaste tuleb avada vastava instrumendiga — naelatangidega.

452. Plekikasti virnade vahekaikude laius peab olema vähemalt 0,5 m.

453. Pleki transportimisel tuleb kasutada spetsiaalseid tõstatavate platvormidega vankreid.

454. Plekiladu, mahalaadimisplatvorm ja sorteerimisjaoskond peavad olema ühendatud teega, mis ei ristuks teiste tehnoloogiliste teedega.

455. Põrandatranspordi teed peavad olema siledad, kallakuteta ja aukudeta.

456. Pleki sorteerimislauale asetamisel ja vankrile laadimisel ei tohi võtta üle 8—10 tahvli korruga.

457. Taburetid, mida kasutatakse sorteerimisjaoskonnas, ei tohi olla sorteerimislauast üle 20 sm madalamad.

Sorteerimislauad peavad olema massiivsed, plekiga üle löödud ja neil ei tohi olla teravaid nurki ega ääri.

Ketaskäärid (ühekordsed ja paariskäärid)

458. Põrand masina otseses ümbruses tuleb perioodiliselt puhastada plekitükkidest.

459. Pleki etteandmine rullidele peab toimuma ühtlaselt ja sujuvalt.

Kaardus tahvlid tuleb enne õgvendada.

460. Kõik väljaspool masina keret asuvad liikuvad osad peavad olema kaitstud vastavate kaitseseedistega.

461. Masina töötamisel on keelatud:

a) määrada masina osi;

b) välja võtta takerdunud tahvleid, ribasid või plekilõikmeid;

c) kontrollida ketta ääre teravust;

d) jätta masin valveta.

Giljotiinkäärid

462. Masina töövõlli veorihm peab olema kaitsega suletud ja lõiketera piiratud eri kaitseliistudega.

463. Giljotiinkääridega töötamisel on keelatud:

- reguleerida piirdeplaate;
- kontrollida lõiketera teravust;
- puudutada töövõlli, ekstsentrivid ja teisi liikuvaid osi;
- astuda mõlema jalaga muhvi lülituspedaalile;
- läheneda kääridele mitte töökoha poolsest küljest;
- rõhuda kogu kehaga töölauale.

464. Lõigatavate plekiribade mõõtmeid võib reguleerida ainult vastavate piirdeplaatide abil.

Mõõtmete reguleerimine joonlauaga, eriti aga sõrmedega on rangelt keelatud.

Ei tohi töötada masinal, mille kaitseplaadid on kõrvaldatud.

Figuurkäärid

465. Väntvõlli veorihm, samuti teised väljaspool kääride keret olevad liikuvad osad peavad olema hoolikalt piiratud kaitsetega.

466. Figuurkääridega töötamisel on keelatud:

- reguleerida, remontida ja määrada masina hõõrduvaid osi;
- asuda stantsi otseses läheduses;
- välja võtta takerdunud, muljutud või praakplekiribasid ning plekilõikmeid;
- anda käsitsi stantsi ette plekki (tahvlid, ribad, tükid);
- asetada töölauale kõrvalisi esemeid;
- kinnistada käivitushooba kõrvaliste esemetega mistahes kindlasse asendisse.

467. Reguleerimise, remontimise ja teiste tööde puhul peab välja lülitama elektrimootori, pidurdades ühtlasi väntvõlli liikumist vastava kaitse sõrmega.

468. Töö ajal peab teenindav personal pidevalt jälgima kääride tööd.

469. Figuurkääride lülitusmehhanismil peab olema seadis, mis ei lase masinal käivituda, kui töö toimub kääride lõikavate pindade piirkonnas.

Automaatpress (ühe- või kaherealine, mis on komplekteeritud äärekeeramismasinaga ja kaantekogujaga)

470. Pressi, äärekeeramismasina ja kaantekoguja veorihm tuleb hoolikalt kaitsta piirdega.

471. Automaatpress peab olema varustatud seadisega ja abinõudega, mis tagavad täiesti ohutu töötamise (seadis, mis kaitseb

juurdepääsu stantsile töö ajal, abinõud, mis automaatselt lülitavad välja pressi, juhul kui mõni mehhanism ei tööta korralikult jne.).

472. Pressi töötamisel on keelatud:

a) teha remondi- ja reguleerimistöid, samuti määrada hõõrduvaid detaile;

b) asetada kõrvalisi esemeid (vasar, mutrivõti jne.) töötava stantsi piirkonda;

c) vabastada pressi sõlmi sinna takerdunud plekiribadest (muljutud, prakeeritud, stantsitud jne.);

d) kummarduda või hoida käsi stantsi tööpiirkonnas;

e) puudutada mistahes liikuvat osa.

473. Pressi lähimasse ümbrusse, kus tehakse tarvilikke abitöid (montaaž, prakeerimine, põhjade kohalepanek, plekijäätmete kogumine jm.), ei tohi lasta kõrvalisi isikuid. Automaatpressi töötamisel tuleb teenindaval personalil pidevalt jälgida töö käiku.

474. Automaatpresside teenindamiseks ettenähtud puitrõdu peab olema tugev, väljaulatuvate äärteta ja varustatud vastavate astmete, käsipuude ning 0,1 m kõrguste servaliistudega.

475. Plekijäätmete väljaviskamise seadis peab olema piiratud kaitsega. Jäätmete panipaik ning ala, kus asuvad jäätmed, tulevad piirata plekiga ülelöödud kilpidega. Kilpide kõrgus peab olema vähemalt 150 sm.

476. Tsehhi korrastamiseks tuleb plekijäätmeid koguda, nendest pakke valmistada ja transportida regulaarselt kogu pressi töötamise vältel. Jäätmete pakkimisel tuleb kasutada kummikindaid, põlli ja vilte. Pakk-kastid, mida tarvitatakse tööoperatsioonide vahelisel pooltoodete pakkimisel, valmistatakse võrejad, siledaks hõõveldatud laudadest teravate kantideta ja väljaulatuvate naelapeadeta. Pakk-kaste tuleb iga kuu kontrollida ja tarbe korral remontida.

Automaatne pastamäärimise masin (üheklapiline, neljapadruline kuivatusseadmega)

477. Masina aparatuuri osa (paagid, kogujad jne.), mis töötab kõrgendatud rõhuga, peab olema varustatud 1,5—2 atü reguleeritud kaitseklapiga.

478. Pastamäärimise masina töötamisel on keelatud:

a) reguleerida või remontida masinat ning määrada hõõrduvaid detaile;

b) kõrvaldada masinast muljutud ja takerdunud ribasid;

c) puudutada masina liikuvaid osi.

479. Kuivatusmasina kere temperatuur ei tohi ületada 45° C. Kõik masina osad, mille temperatuur töö kestel tõuseb üle 45° C, peavad olema isoleeritud.

Juhul kui kuum õhk juhitakse pastamäärimise masinasse tsentraliseeritult, peavad olema isoleeritud ka õhu juurde- ja äravoolutorustikud.

Kui pastamäärimise masin töötab bensiinipastaga, tuleb masina kuivatav osa ühendada tõmbeventilatsiooniga.

480. Pasta ümbervalamise seadis, mis on ette nähtud pastamäärimise masina ballooni täitmiseks pastaga, peab vältima pasta sattumist põrandale.

Balloonide pastaga täitmine otse vaatidest pole lubatud. Umbervalamiseks tuleb kasutada spetsiaalseid kaanega varustatud pangesid.

481. Pastamäärimise masina balloonile monteeritud kaitsekapp peab olema reguleeritud vastavale rõhule (sõltuvalt kasutatavast pastast), mida kontrollitakse vähemalt kord kuus.

Plekk-karpide pesemise masin

482. Masina ehitus ja montaaž peavad tagama selle normaalse töö ja vältima kuuma vee või auru sattumist ümbritsevasse keskkonda. Ebatiheduste, pragude jne. korral tuleb üles seada täiendavad külkilbid, mis kindlustaksid ohutu töö teenindavale personalile.

Aururõhk tuleb hoida ettenähtud tasemel.

483. Masina ülevaatus, defektide kõrvaldamist, düüside puhastamist ja teisi töid võib ette võtta alles peale segisti väljalülitamist ja auru- ning veekraanide ja -ventiilide sulgemist.

484. Põrandale, pesemismasina mõlemale küljele, asetatakse puurestid.

485. Kuum aurutorustik kaetakse isoleermaterjaliga. Isolatsiooni pinnal ei tohi temperatuur ületada 45° C.

Äärekeeramise masin

486. Äärekeeramise masina töötamise ajal on keelatud:

- a) teha reguleerimistöid;
- b) puudutada masina liikuvaid osi ja konservikarpide külgi;
- c) välja võtta masinast muljutud karbikülgi.

487. Põrandal äärekeeramise masina ümbruses ei tohi olla prakeeritud ja muljutud karbikülgi.

Karbikülgede valtsimise automaat

488. Tinutamisevann peab olema kaetud soojusisoleermaterjaliga. Isolatsiooni pinna temperatuur ei tohi tõusta üle 45° C. Tinutamisevanni kohal peab olema gaaside püüdmiseks sundventilatsiooni seadmega ühendatud plekk-kuppel.

489. Karbikülgede valtsimise automaadi töötamise ajal on keelatud:

- a) puudutada mehhanismide liikuvaid osi;
- b) visata sulamit tinutamisvanni;
- c) käsitsi välja võtta muljutud ja praak-karpe, mis on takerdunud masina mitmesugustes osades;
- d) toetuda masina mistahes osale.

490. Vanni täitmine toorainega peab toimuma sujuvalt, väikestes kogustes, spetsiaalse pikavarrelise kopaga nii, et ei tekiks pritsmeid.

491. Karbikülgede valtsimise automaat peab olema komplekteeritud eriseadmega, mis automaatselt lülitab masina välja, kui töös tekivad häired (kahekordne riba, ribad rikked jne.).

492. Masinat ümbritsevalt põrandalt tuleb pidevalt eemaldada plekilõikmed, jäätmed, prakeeritud või muljutud plekiribad ja karbiküljed.

493. Plekhtaara transportimiseks ettenähtud seadmete konstruktsioon peab vältima plekhtaara väljakukkumist ümberpaigutamisel.

Katsepingid konservikarpide hermeetilisuse kontrollimiseks

Automaatsed katsepingid

494. Pöörleva trummi alumine pool ja selle veorihm, samuti ka väljaulatuvad liikuvad osad peavad olema kaitsetega piiratud.

495. Masina töötamisel on keelatud:

- a) puudutada, reguleerida, remontida ja määrada masina osi;
- b) puudutada masina liikuvaid osi ja kontrollitavaid karpe;
- c) üksikutest sõlmedest välja võtta muljutud või takerdunud karpe;
- d) pingutada õlitihendeid.

496. Automaatikaseadised tuleb paigutada avarasse ja reguleerimiseks mugavasse asukohta.

Vaakuummeeter tuleb asetada nähtavale kohale.

Mitteautomaatsed katsepingid

(jalg-, ühe- ja kahekordne, käsitööpink jne., mis töötavad kõrgendatud rõhuga)

497. Õhu rõhk süsteemis tuleb rangelt hoida katsetavatele karpidele (numbrid) ettenähtud rõhu tasemel.

498. Manomeeter peab asuma katsepinkki teenindava personali vaatepiirkonnas.

499. Töid, mis on seotud kõrgendatud rõhu all olevate detailide parandamise või reguleerimisega, tehakse ainult pärast ventiili sulgemist.

500. Katsepingi töötamisel on keelatud:

- a) kasutada lubatust kõrgemat rõhku;
- b) töötada, kui manomeeter pole korras;
- c) suruda pingi pedaalile, kui proovitavat karpi pole ette pandud;
- d) hoida vee taset veehoidlas üle ettenähtud piiri ;
- e) astuda mõlema jalaga lülituspedaalile.

Markeerimispink

501. Liikuv markeerimispink tuleb asetada läbikäikudest eemale, jättes küllaldaselt ruumi tema teenindamiseks ja reguleerimiseks.

502. Stantsi või valtsimisseadise ümbrus peab olema piiratud eemaldatava kaitsega.

503. Markeerimispingi töötamisel on keelatud:

- a) remontida, reguleerida ja määrada masina hõõrduvaid osi;
- b) puudutada masina liikuvaid osi (lõikajat või kett-transportööri nuga, stantsi);
- c) vabastada mehhanismi osi muljutud või takerdunud ketastest (põhjad);
- d) ümber paigutada mootorit veorihma pingutamiseks;
- e) hoida kätega kettaid, kui nad on paigutatud magasini-desse.

MEHHAANIKA- JA PUIDUTÖÖKOJAD

504. Piimatööstuste ettevõtete mehhaanika- ja puidutöökodades (tsehhides) peavad kehtima metalli- ja puidutöötlemise seadmetele ja metalli ning puidu käsitsitöötlemiseks ettenähtud ohutustehnika tüüpeeskirjad.

505. Kõikidel puidutöötlemispinkidel peavad olema seadmed laastude, tolmu ja saepuru eemaldamiseks ning tõmbeventilatsioon.

506. Pinkidel, kus puidu etteandmine toimub käsitsi, tuleb selleks kasutada käsiseadiseid ja lükkepuud, mis väldivad töölise käte sattumist lõikeinstrumendi ette puidu etteandmise momendil.

507. Töötamisel ketassaega tuleb jälgida, et saekettal ei leiduks pragusid, kumerusi ega teisi defekte.

508. Ketassaega töötamisel on keelatud:

- a) kasutada murtud hammastega saeketast;
- b) koristada kätega saepuru ja puidujäätmeid;

c) lubada saega töötada abitöölistel;

d) saagida puitu, kus leidub naelu ja mis on kaetud mulla või tsemendiga;

e) eemalduda töökohalt enne, kui mootor pole välja lülitatud.

509. Soovitatakse kõik puidutöötlemispingid varustada pidur-seadmetega, et peale mootori väljalülitamist kiiresti peatada pingi liikuvaid osi.

510. Puiittaara (kastide) valmistamisel on keelatud:

a) kuhjata töökohta puidujäätmeid ja prakeeritud valmistooteid; samuti ei tohi visata põrandale väljaulatuvate naeltega lauatsi;

b) laduda kaste üle 1,5 m kõrgusesse virna;

c) kasutada mittekorras tööriistu.

IV. OHUTUSTEHNIKA EESKIRJAD TEHASE ÜLDISE SISSESEADE JA INVENTARI EKSPLUATEERIMISEL

Aurujõu- ja külmutusseadmed

511. Aurujõu- ja külmutusseadmete ekspluateerimisel tuleb juhinduda tähendatud sisseseadele kehtestatud ohutustehnika eeskirjadest.

Elektrimootorid

512. Elektrimootorite passiandmed peavad vastama elektrivõrgu iseloomustusele.

513. Niisketes ruumides tuleb üles seada kinnist tüüpi elektrimootorid.

514. Isolatsioonitakistust tuleb regulaarselt kontrollida megaoommeetriga ja see peab vastama elektrimootori passiandmetele ning tehnilistele tingimustele.

515. Elektrimootorite kered ja käivitusseadised peavad olema maandatud. Maandamine peab olema ühendatud üldise maandamisvõrguga; ühenduskohad keevitatakse või kinnitatakse poltidega. Põrandast kõrgemal asuv maandusjuhe peab olema lahtine ja kaetud musta lakiga. Maandusjuhtme keevitamine elektrimootori ja lülituskilbi külge pole lubatud.

516. Elektrimootorite toitmine jaotuspunktidest peab toimuma kaabli või vastava ristlõikega juhtmete abil.

Kaablit või juhet võib viia elektrimootori juurde varjatult või lahtiselt. Juhtmetiku ühendused elektrimootoritega ja lülitusseadistega, nii varjatud kui ka lahtistega, kui need asuvad põrandast kuni 2 m kõrgusel, peavad olema metalltorusse paigutatud eboniitorudes, kusjuures metalltorud peavad olema maandatud.

Kui juhtmete kõrgus põrandast on üle 2 m, võib juhtmed paigutada lahtiselt isolaatoritele. Kui kaabli kõrgus põrandast on alla 2 m, peab see olema varustatud kaitsega, mis hoiaks ära kaabli mehhaanilised vigastused. Kaablilehtrid, mis on kinnitatud metallklambritega aluspinnale, tuleb täita kaablimassiga.

517. Vahetult masina võlliga sidestatud elektrimootor kinnitatakse alusele vastavate poltidega, varustades need tingimata kahe mutriga (mutri ja kontramutriga); rihm-, kettajami vms. puhul kinnitatakse mootor kelgule ja varustatakse see ekstsentriskpoltidega.

518. Elektrimootorite rihmaseibid peavad omama ettenähtud mõõtmeid (läbimõõtu ja laiust), vastavalt passiandmetele ja tehnilistele tingimustele.

519. Käivitusseadmed reguleeritakse voolule, mis vastab elektrimootori maksimaalsele voolule. Vinnakülitid peavad olema kaitstud kattega, millel ei tohi olla käepideme nihutamiseks auke või pragusid.

520. Elektrimootori laagrid peavad olema pidevalt määritud.

521. Elektrimootoreid võib teenindada, kontrollida ja remondida ainult selleks määratud eripersonal.

522. Elektrimootorite töötamisel on keelatud:

- a) eemaldada ja paigutada veorihma, muhvi, keti jne. kaitseid;
- b) pidurdada kätega rihmaseibe, veorihma jne.;
- c) pingutada veorihma vastavate poltide abil;
- d) lahti võtta maandusjuhtmeid;
- e) määrida laagreid.

523. Muus osas tuleb elektrimootorite ekspluateerimisel juhinduda «Eeskirjadest elektriseadmete ehitamiseks tööstusettevõttes», «Ohutustehnika eeskirjadest elektriseadmete ekspluateerimisel tööstusettevõttes» ja «Tulekaitse eeskirjadest».

Käivitus- ja maandusseadmed

524. Kõikidel elektrimootoritel tuleb kasutada kohalikku juhtimist, paigutades käivitusseadmed otseselt mootori ja tehnoloogilise seadme esiküljele; tsentraliseeritud juhtimine on lubatud ainult keerulistes blokeeritud süsteemides või neil juhtudel, kui elektrimootorid asuvad kohtades, kuhu juurdepääs on raskendatud.

525. Nupplüliteid (kontaktoreid) kasutades tuleb hoiduda juhuslikest sisselülitamistest.

526. Elektrijuhtmete jaotuskarbid, samuti ka üksikud käivitusseadmed peavad asuma ohutus ja teenindamiseks mugavas kohas.

527. Maandusseadmete ehitustööde vastuvõtmisel ja ekspluatatsiooni andmisel peavad olema koostatud maandusseadmete tööjoonised ja skeemid, samuti tuleb koostada protokollid maandustakistuse mõõtmise kohta.

Elektrijaamades, alajaamades ja vabriku ning tehase seadmetes mõõdetakse maandustakistust ja kontrollitakse maandusjuhtme välise osa korrasolekut vähemalt üks kord aastas.

Ülekandeliinidel ja võrgu alajaamades, kus puudub valvepersonal, mõõdetakse maandustakistust vähemalt üks kord kolme aasta jooksul.

Jaamades, alajaamades ja vabrikute ning tehaste seadmetes mõõdetakse maandustakistust pinnase kõige halvema juhtivuse perioodil: kord suvel kõige kuivemal ajal ja järgmisel aastal talvel, kui pinnas on maksimaalselt külmunud.

Katsetuste ja maandamise seisukorra kontrollimise tulemused vormistatakse aktidega ja kantakse maandamise tehnilisse passi.

528. Ettevõtte administratsioonil peavad olema kaablite ja kaitseadiste (maandamiste) asetuse skeemid. Kõik muudatused ja täiendused elektriülekande- ja kaitseadistes tuleb skeemi kanda õigeaegselt.

529. Elektritööriistade kasutamine pingega kuni 220 V on lubatud üksnes järgmiste nõuete täitmisel:

a) töötajad peavad olema dielektilistes kinnastes, kalossides või botikutes;

b) tööriista kere peab olema hästi maandatud;

c) juhtmete ja kaablite kaitsekestad peavad ulatuma elektri-tööriista kere sisemusse ja olema seal tugevasti kinnitatud.

Ühenduspistikud peavad olema valmistatud nii, et nende voolu kandvad osad oleksid varjatud;

d) kantavatel elektri-instrumentidel peab maandusjuhtme ühendamiseks olema sisemisel küljel spetsiaalne klemm tähisega «3» (земля) või «M» (маа).

530. Kantavaid elektrilampe pingega kuni 12 V tuleb kasutada:

a) remonditöödel, mis toimuvad kohtades, kus tavaline elektrivalgustus pole küllaldane;

b) ruumides või tingimustes, kus alalise elektrivalgustuse paigaldamine pole tehniliselt võimalik;

c) seadmete sisepindade valgustamiseks.

Kaubatõstukid (liftid)

531. Ettevõtte administratsioonil on lubatud liftijuhtideks määrata töölisi, kes on vähemalt 18 aastat vanad, arstlikult läbi vaadatud, spetsiaalselt välja õpetatud ja kvalifikatsioonikomisjoni ees sooritanud vastava katse tehnilise miinimumi programmi tundmises.

532. Enne töö algust on liftijuht kohustatud kontrollima:

a) uste lukkude korrasolekut;

b) uste kontaktide ja blokeeringu korrasolekut;

c) signalisatsiooni ja valgustuse korrasolekut;

d) nupu «stopp» korrasolekut (nupp-süsteemilisel juhtimisel);

e) kabiini asendi täpsust ülemises ja alumises seisus, samuti ka vahepeatustes.

533. Töö kestel on liftijuht kohustatud:

a) jälgima, et koorem oleks paigutatud kabiini ühtlaselt ja liikumatult. Kui koorem püsib ebakindlalt, nõuda liiste või teisi abinõusid, mis takistaksid selle kukkumist või varisemist;

b) jälgima puhtust kabiinis ja liftišahtis;

c) mitte lubama kabiini, uste ja šahti kaitsete rikkumist raskuste peale- ja mahalaadimisel.

534. Töö ajal on keelatud:

a) koormata kabiini üle ettenähtud normi;

b) vedada inimesi kaubaliftis, samuti lubada inimestel läbida kabiini, kui see võimalus on olemas;

c) teha mistahes remonti;

d) suitsetada ja kasutada tuld kabiinis;

e) lubada juhtida lifti isikul, kellel pole selleks õigust;

f) lahkuda töö ajal (ajutise äramineku korral lasta kabiin alumisesse asendisse, lukustada uks ja võtta võti enesega kaasa).

535. Lifti töö tuleb lõpetada ja peavinnaküliti välja lülitada järgmiste rikete korral:

a) käivitusseadme sisselülitamisel jääb kabiin paigale tihedalt suletud ustega;

b) kabiin jääb peatuma kõrgemale või madalamale korruse põranda tasapinnast;

c) kabiin liigub avatud šahtiuste korral;

d) šahtiuksi saab avada, kui kabiin ei asu antud korrusel (riigelite rike);

e) kabiin ei peatu automaatselt äärmistes asendites;

f) kabiin liigub ebaühtlaselt (hüppeliselt või tõukeliselt);

g) kabiini või vastukaalu tross on nõrk või katkenud;

h) lifti metallosi puudutades on tunda elektrivoolu;

i) lifti kabiinis ja šahtis puudub valgustus.

536. Pärast töö lõppu tuleb lift üle anda järgmisele vahetu-
sele, märkides vastavasse žurnaali kõik märgatud puudused.
Vahetuse puudumisel lifti võtmed üle anda valveelektrikule.

Telferid

537. Raudrööpal rippuv telfer peab olema varustatud vastava käiviti, talitluskindlate elektriliste ja mehhaaniliste pidurite ning korras ketiga; telfer peab olema hoolikalt maandatud.

538. Telferil peab olema hoiatav kiri, mis näitab selle lubatavat maksimaalset kandejõudu.

539. Trossi või keti 15%-lisel kulumisel on töötamine telferil keelatud.

Telferi keti tõmbetugevust proovitakse kaks korda aastas, vastavalt kehtivatele katsetamiseeskirjadele. Kasutada telferil ketti või trossi, mille tõmbetugevust ja katkemispiiri pole proovitud, on kategooriliselt keelatud.

540. Asuda ülestõstetud koorma ja telferi all on kategooriliselt keelatud.

541. Rööpal liikuva telferi rulle tuleb perioodiliselt kontrollida ja määrada.

542. Telferite trollisüsteemiline lülitamine on keelatud.

Ventilaatorid

543. Ventilaatorite raamistiku aluse ja vundamendi vahele peab olema asetatud vibreerimist summutav pehme kiht.

544. Ventilaatori pöörlemiskiirus peab vastama tema passi andmetele.

545. Tsentrifugaalventilaatoritel peab olema rootor täpselt tsentreeritud, dünaamiliselt balansseeritud ja sujuva käiguga; pöörlemisel ei tohi ta puudutada katet.

546. Rihmadel, rihmaseibidel ja ühendusmuhvidel peavad olema tugevalt kinnitatud ja kergesti eemaldatavad metallkaitсед.

547. Ohutorustik ühendatakse seadmete ja ventilaatoritega poltidega tugevalt kinnitatud ning seibidega tihendatud äärikute abil.

548. Ventilaatori puhastamine, ülevaatus ja remontimine võib toimuda ainult ventilaatori seisu ajal.

549. Ventilaatori täieliku seiskamiseni on keelatud:

- a) eemaldada või peale panna kaitseid rihmale, muhvile jne.;
- b) pidurdada või peatada kätega rihmaseibe, veorihmu, muhve jne.;
- c) täita määrdega laagreid ja määrdekoose;
- d) eemaldada ja peale panna veorihma.

Tugi- ja kandetrepid

550. Kuna alati pole lühiajaliste tööde jaoks võimalik ehitada pukke ja tellinguid, on lubatud väikeste kõrguste puhul kasutada toetuvaid kandetreppe ja redeleid. Selle juures tuleb eriti tähele panna, et trepid ja redelid oleksid täiesti korras ja vastaksid ohutuse nõuetele.

551. Materjal, mida kasutatakse treppide ja redelite valmistamiseks, peab olema seisnud ja täiesti kuiv; selles ei tohi olla oksid. Trepi peelte jämedus valitakse niisugune, et trepp ei painduks inimese ja instrumendi raskuse all.

Trepiastmete valmistamisel tuleb teha nendele tingimata pesad ja astmed naeltega kinni lüüa või siis kinnitada tappidega. Astmeid kinni lüüa ainult naeltega, ilma sisselõigatud pesadeta, on keelatud.

552. Treppe lubatakse pikendada ainult siis, kui trepid on tugevasti kinnitatud metallklambritega, poltidega varustatud ühendusliistudega või muu taolisega. Pikendatud treppide peeled peavad olema küllalt tugevad, et peale kahe trepi ühendamist poleks märgata kiikumist ega paindumist, kui tööline ronib koos instrumendiga treppi mööda üles.

553. Kui trepil on ülemine platvorm, peab viimane olema kolmest küljest piiratud kaitsebarjääriga.

554. Enne tööle asumist peab kontrollima, kas trepp seisab kindlalt; trepp kinnitatakse või seotakse millegi külge, kusjuures enne tuleb järele proovida, et trepp oleks täiesti korras, et see ei libiseks kohalt ja möödakäijatel poleks võimalik juhuslikult treppi nihutada.

555. Kui töökohal on betoonpõrand, tuleb kasutada treppe, mille kannad on varustatud kummist otstega või kaetud kummiga.

Puit- ja muldpõranda puhul peavad trepid olema varustatud raudteravikega.

Treppidel, mis asetatakse vastu torustikku, peavad trepi peelte ülaotsad olema varustatud konksudega.

Tasase plaatpõranda (malm-, metlahhplaat-, parkettpõrand jm.) puhul peab trepi juures seisma tööline, kes hoiab treppi kinni.

556. Lahtikäival trepil peavad olema tugevad ühendused, mis takistavad töö ajal trepi libisemist.

557. Igas tsehhis peavad olema trepid arvel, nummerdatud ja varustatud tsehhi nimetusega. Igas tsehhis peab olema treppide eest vastutav isik.

Auru- ja veevoolikud

558. Kummivoolikud, millega toimub pesemine, aparatuuri aurutamine, vee soojendamine jne., ühendatakse auru- ja vee- magistraalidega administratsiooni poolt selleks määratud kohtades. Neis lõikudes peavad olema üles seatud ka segistid.

559. Segistitesse suunatava auru rõhk ei tohi ületada 0,7 atü.

Vee temperatuur segistis ei tohi ületada 62° C.

560. Auru- ja veevoolikud peavad vastama kehtivatele GOST-idele.

561. On keelatud:

a) lasta auru või vett kokkukeeratud voolikusse;

b) kasutada katkisi voolikuid;

c) siduda voolikud segisti torustiku külge nõõriga, paelaga jne.

V. OHUTUSTEHNILINE JA TÖÖTERVISHOIUALANE INSTRUEERIMINE JA VÄLJAÕPE

ÜLDNÕUDED

562. Direktorid, peainsenerid, tehnilised juhatajad, peamehhaanikud (mehhaanikud), tsehhide juhatajad ja meistrid, brigadirid ja laboratooriumi juhatajad peavad hoolitsema selle eest, et töölisi instrueeritaks ja neile õpetataks ohutuid töömeetodeid; samuti peavad nad kontrollima ohutustehnika ja töötervishoiu eeskirjade täitmist tööliste poolt tööprotsessi kestel.

563. Ohutustehnikas ja töötervishoius instrueerivad tsehhijuhatajad, ettevõttes tervikuna aga ettevõtte peainsener.

564. Instrueerimine ja väljaõpe ohutustehnikas ning töötervishoius viiakse läbi ettevõtte kõigi töölistega järgmiselt:

- a) sissejuhatav instrueerimine tehasesse tööle võtmisel;
- b) instrueerimine töökohal;
- c) igapäevane jooksev instrueerimine;
- d) väljaõpe kursustel;
- f) massiline propaganda ohutustehnikas ja töötervishoius, pannes välja töökohtadel instruksioone, hoiatavaid pealkirju, plakateid; korraldades sellekohaseid vitriine, loenguid, vestlusi ja filmide demonstratsioone.

565. Ohutustehnilised instruksioonid koostab tsehhi juhataja kooskõlas ohutustehnika inseneriga ja need kinnitab peainsener. Instruksioonid koostatakse teatava erialaga töölistele.

566. Instruksioonide sõnastus peab olema täpne, selge ja võimalikult lühike.

Instruktsioonid sõnastatakse peamiselt selgitavas vormis.

Näidis-instruktsioone tootmistsehhi koristajatele.

1. Luba töötamiseks antakse koristajatele, kēs on läbi teinud ohutustehnilise instruktaaži.

2. Koristajad on kohustatud pesema 5% soodalahusega pörandad, ukсед, aknad ja treppide käsipuud ning pestud pörandad desinfitseerima 0,2%-lise kloorlubja lahusega.

3. Koristajad on kohustatud iga päev puhastama treppe, pesema neid veega ja desinfitseerimiseks puistama nendele kloorlupja.

4. Koristajatel on keelatud:

a) käivitada masinaid, avada või sulgeda auruventiile ja töötada mistahes seadmel;

b) puudutada vinnaküliteid, elektrijuhtmeid ja teisi voolukandvaid osi ning pesta elektrimootoreid veega;

c) koristada liikuvate mehhanismide otsest ümbrust nende töö ajal.

5. Koristades tsehhi mehhanismide töötamise ajal, peab olema ettevaatlik, ei tohi tõugata ega segada töölisi nende töös.

6. Kõik koristusabinõud tuleb hoida selleks määratud kohas.

7. Koristajad peavad valmistama kloorvett käte, seadmete ja inventari (mis puutuvad kokku toiduainetega) kloorimiseks.

Kloorvesi valmistatakse järgmiselt: 100 g (pool teeklaasi) kloorlupja lahustada 1 liitris vees. Peale 24-tunnilist seismist tuleb lahus kurnata ja hoida korgistatud pudelis kuivas jahedas kohas kui «põhiline» 10%-line lahus. Võttes 3/4 klaasi 10%-list lahust ja kallates selle 10 l toatemperatuuriga vette, saamegi kloorlubja lahja lahuse (1,15%-lise lahuse või 150 ml aktiivset kloori 1 l kohta), millega desinfitseeritakse. Selle töö juures peavad koristajad kasutama kaitseprille ja kindaid.

✓ 567. Iga tööline, kes tuleb tööle tehasesse, lubatakse tootmis-tööle alles pärast sissejuhatavat instrueerimist, ja iseseisvale tööle — alles pärast esialgset väljaõpet töökohal.

Keerulisi seadmeid teenindada lubatakse ainult neil isikuil, kes on käinud erikursustel ja kellel on vastav tunnistus. Vahetuse ülem, meister või brigadir on kohustatud süstemaatiliselt kontrollima iga töölist, kas nad tööprotsessis täidavad neile instrueerimisel teatavaks tehtud ohutustehnika eeskirju. Töölistele, kes ei täida ohutustehnika eeskirju, tuleb instrueerimist korrata.

568. Kui tööline järjekindlalt ei täida ohutustehnika ja töötervishoiu instruksioone ning eeskirju, tuleb sellele vaadata kui sisekorra rikkumisele ja süüdlast karistada distsiplinaarkorras.

SISSEJUHATAV INSTRUEERIMINE

569. Sissejuhatav instrueerimine ohutustehnikas ja töötervishoius korraldatakse eranditult kõigile ettevõttesse esmakordselt tööle võetud töölistele, teenistujatele ja nooremale teenindavale personalile.

570. Sissejuhatavalt instrueerib töö ajal peainsener või ohutustehnika insener; selle määramine tuleb vormistada vastava käskkirjaga.

✓ 571. Sissejuhataval instrueerimisel peab uustulnukat tutvustama:

a) ettevõtte tootmistegevusega;

b) ettevõtte sisekorra reeglitega;

c) põhiliste töökaitseadustega, ohutustehnika ja töötervishoiu eeskirjadega;

d) võimalike ohtlike momentidega ettevõttes ja vastavate ettevaatusabinõudega;

e) tehasesse tööle võetud isiku kohustustega ohutustehnika, töötervishoiu ja isikliku hügieeni alal;

f) individuaalsete kaitsevahenditega;

g) elementaarsete tuletõrje eeskirjadega;

h) esmaabi andmise korraga õnnetusjuhtumite puhul.

572. Insenerilis-tehnilist ja administratiiv-majanduslikku personali, kes on esmakordselt tööle võetud ettevõttesse, peab peainserner või ohutustehnika insener tutvustama enne nende tööle asumist töökaitse, ohutustehnika ja töötervishoiu organisatsiooniga ettevõttes, kohustuste ja vastutusega uustulnukatele määratud tööloigus, samuti ka ohutustehnika, töötervishoiu ja töökaitse tähtsamate materjalidega (määrused, käskkirjad, juhtnõidid, ettekirjutused jne.).

Peale selle tuleb uustulnukaid tutvustada tööstuses esinevate iseloomulike õnnetusjuhtumite põhjustega ja vajalike abinõudega nende vältimiseks.

INSTRUEERIMINE TÖÖKOHAL

573. Ohutustehnika ja töötervishoiualane instrueerimine töökohal korraldatakse kõikidele tsehhi määratud töölistele, sealhulgas ka nendele, kes on üle toodud teistest tsehhidest, samuti töölistele, kes on tsehhis ümber paigutatud ühelt töölt teisele.

Tehnoloogilise protsessi või sisseseade muutmisel tuleb teenindavat personali töökohal uuesti instrueerida.

574. Instrueerimise töökohal viib läbi tsehhi või vahetuse ülem või meister enne tööliste asumist iseseisvale tööle tsehhis töökohal või erialal.

575. Instrueerimine töökohal toimub ettevõtte peainseneri poolt kinnitatud kava kohaselt, välja arvatud üksikud erialad, millele võib olla määratud väljaõpe vastavatel kursustel koos eksami sooritamisega.

576. Instrueerimisel töökohal tuleb töölist tutvustada:

a) tema kohustustega antud töökohal või erialal;

b) töökoha õige organiseerimise ja korrashoiu nõuetega;

c) tehnoloogilise protsessiga;

d) seadmete ja mehhanismide ehitusega ning teenindamisega (käivitamine, peatamine jne.), nende ohtlike tsoonidega;

e) kaitsevahendite ja -seadmetega, nende otstarbega ja kasutamise reeglitega;

f) tööriistadega, nende kasutamisega ja korrashoiuga;

g) tsehhis asuvate transpordi- ja tõsteabinõude ohutustehnika eeskirjadega;

h) elektriseadmete, elektritööriistade ohutu kasutamise eeskirjadega antud töökohal;

i) individuaalkaitsevahendite kasutamise eeskirjadega;

j) ohutute töövõtetega, samuti ka võimalike ohtlike momentidega töö juures ja reeglitega tööliste käitumiseks sel korral.

577. Instrueerimise läbiviimisel peab instrueerija üksikasjaliselt tutvustama töölist antud töökoha või eriala ohutustehnika eeskirjadega.

578. Loa iseseisvaks tööleasumiseks peale instrueerimist annab tsehhi ülem peale seda, kui ta on isiklikult kontrollinud tööliste teadmisi ohutustehnikas tööliste määratud tööülesannete täitmisel.

IGAPÄEVANE INSTRUEERIMINE

579. Igapäevase tööliste jooksva instrueerimise ohutustehnikas ja töötervishoius viivad läbi tööliste vahetud ülemad — tsehhi või vahetuse ülem, meister või brigadir järgmiselt:

a) enne vahetuse algust,

b) uue töö andmisel, sõltumata selle töö kohast ja kestusest,

c) tööliste antud tööülesannete täitmise kontrollimise korras,

d) tööliste isiklikul soovil.

580. Igapäevase ohutustehnika ja töötervishoiu-alase instrueerimise eesmärgiks on juhtida tööliste tähelepanu (või talle meelde tuletada) tema poolt sooritatava töö ohutu täitmise viisidele, arvestades tehnoloogilise protsessi tingimusi, iseärasusi, materjale ning tööriistu, ja samuti ka vastavate kaitsevahendite kasutamise vajadusele.

PERIOODILINE KORDUV INSTRUEERIMINE

581. Perioodilise korduva ohutustehnika ja töötervishoiu-alase instrueerimise eesmärgiks on kindlustada tööliste esialgse instrueerimisega antud teadmiste ja oskuste süvendamist, samuti ka kontrollida küsitlemise teel tööliste teadmisi ohutustehnikas.

582. Perioodiline korduv instrueerimine viiakse läbi kava järgi, mis on kinnitatud instrueerimiseks töökohal.

583. Perioodilist korduvat instrueerimist on lubatud läbi viia korraga ühe ja sama ala tööliste grupiga (kuni 20 inimest).

584. Perioodiline korduv ohutustehnika ja töötervishoiu-alane instrueerimine tuleb läbi viia regulaarselt iga kuue kuu järel.

585. Kui administratsioon on avastanud ohutustehnika eeskirjade rikkumisi mitme tööliste poolt, samuti seoses esinenud õnnetusjuhtumitega omas või mõnes teises tsehhis, on tsehhi juhataja kohustatud läbi viima erakorralise instrueerimise.

586. Ettepaneku erakorralise instrueerimise läbiviimiseks võib tsehi juhatajale teha ettevõtte peainsener, ohutustehnika insener või ametiühingu tehniline inspektor.

VÄLJAÕPE KURSUSTEL

587. Ohutustehnikaalased erikursused organiseeritakse reeglina kaadrite osakonna poolt ettevõtte peainseneri korraldusel. Peainsener ja ohutustehnika insener on kohustatud andma kursustele metoodilist ja organisatsioonilist abi.

588. Töölise grupp, kellele korraldatakse kursused ohutustehnikas, valitakse välja erialade järgi (kuni 25 inimest korraga).

589. Väljaõpe ohutustehnika-alastel kursustel toimub programmi järgi, mis on välja töötatud vastavalt ettevõtte spetsiifilistele iseärasustele ja gruppide erialalisele koostisele. Programmi kinnitab ettevõtte peainsener.

Töölise väljaõpe, kes teenindavad Riikliku Tehnilise ja Mäejärelevalve alla kuuluvaid objekte, toimub Riikliku Tehnilise ja Mäejärelevalve poolt kinnitatud programmi järgi.

590. Väljaõpe ohutustehnika kursustel toimub loengutemetodil, kusjuures tuleb tingimata demonstreerida näitlikke vahendeid, kinofilme, plakateid, mudeleid, diapositiive, tööriistu, seadmeid jm.

591. Kursuse omandamist kontrollitakse kuulajate küsitluse varal ühes töövõtete näitamisega teenindavatel seadmetel.

Teadmisi kontrollib kursustel komisjon järgmises koosseisus: peainsener, ohutustehnikainsener, lektor, kaadrite osakonna ja ametiühingu organisatsiooni esindaja.

Kui kontrollitakse töölise teadmisi, kes teenindavad objekte, mis kuuluvad Riikliku Tehnilise ja Mäejärelevalve Inspektsiooni kontrolli alla, võtab komisjoni tööst osa ka Riikliku Tehnilise ja Mäejärelevalve inspektor.

592. Teadmiste kontrolli tulemuste kohta koostab komisjon protokoll, mille alusel katse sooritanud töölisele antakse ettevõtte poolt välja tunnistus iseseisvaks töötamiseks seadmetel.

593. Väljaõpe kursustel ja tunnistuse omamine eduka kursuse lõpetamise kohta on kohustuslikud monteerimis-, remondi-, peale- ja mahalaadimis- ja töstetööde brigadiridele, samuti töölistele, kes teenindavad:

- a) aurukatlaid aururõhuga 0,7 atü ja rohkem;
- b) aurukatlaid aururõhuga kuni 0,7 atü;
- c) veesoojenduskatlaid ja boilereid;
- d) rõhu all töötavaid aparate ja nõusid;
- e) gaasi-elektrikeevitusaparate;
- f) mehhaniseeritud ja automatiseeritud liine;

- g) elektriseadmeid ja -alajaamu;
- h) tõstukeid, kraanasid, tõstemehhanisme;
- i) gaasiseadmeid;
- j) tehase mehhaanilisi transpordivahendeid (autod, autoladid, elektriveokid, traktorid jne.);
- k) pastörisaatoreid, vaakuumaparaate, kuivateid, tööstuslikke ahjusid ja teisi soojusseadmeid.

INSTRUEERIMISE VORMISTAMINE

594. Sissejuhatav instrueerimine ohutustehnikas peab olema vormistatud vastavas «Sissejuhatava instrueerimise žurnalis», mis on ettevõtte peainseneri või ohutustehnika inseneri käes.

595. Teised ohutustehnikaalased instrueerimised vormistatakse sissekandega «Ohutustehnika instrueerimise žurnaali», kuhu annavad allkirjad instrueerija ja instrueeritud töötaja.

«Ohutustehnika instrueerimise žurnaali» hoitakse tsehi juhataja juures.

Märkus. Ettevõttes, kus töötajate arv on alla 100, on lubatud kasutada üht üldist instrueerimisžurnaali.

596. Žurnaalide leheküljed peavad olema nummerdatud ja kinnitatud ettevõtte pitsatiga.

597. Instrueerimine ohutustehnikas ja töötervishoius töölise üleviimisel ühelt töölt teisele ühe ja sama tsehi piires või tehnoloogilise protsessi muutmisel, samuti ka korduvad instrueerimised töölise töökohal, vormistatakse üldises korras.

INSENER-TEHNILISE JA ADMINISTRATIIV-MAJANDUSLIKU PERSONALI KVALIFIKATSIOONI TÕSTMINE

598. Piimatööstuse ettevõtte direktor ja peainsener on kohustatud organiseerima ja läbi viima igal aastal kvalifikatsiooni tõstmise kursused insener-tehnilisele ja administratiiv-majanduslikule personalile ohutustehnikas ja töötervishoius.

599. Väljaõpe ohutustehnika ja töötervishoiu kursustel toimub programmi järgi, mis on kinnitatud ettenähtud korras.

VI. TÄIENDAVID EESKIRJAD JA JUHTNÖÖRID

INDIVIDUAALKAITSEVAHENDID JA TÖÖTAJATE ERIRÖIVASTUS

600. Kõik töölised peavad olema varustatud sanitaar- ja erirõivastusega ning individuaalkaitsevahenditega vastavalt ettenähtud normidele.

Tööliste erirõivastust tuleb õigeaegselt remontida ja pesta.

601. Piimatööstuse ettevõtetes, peale kehtivate määruste kohaselt väljaantava erirõivastuse, antakse erirõivastus välja veel järgmistele töölistele: vaseseppele, tinutajatele, söövijatele, seppadele, katlakütjatele, aurujõu- ja külmutusseadmete masinistidele, elektrikeevitajatele, akumulaatori-töötajatele, bensiiniga töötajatele, gaasikeevitajatele, vulkaniseerijatele, klooriga töötajatele ja remonditöökoja lukkseppadele. Erirõivastus määratakse kindlaks sõltuvalt töö iseloomust ja vastavalt kehtivatele normidele.

Piima vastuvõtjad konservitsehides varustatakse talvel vattkuue ja kinnastega. Viimaste väljaandmise aeg määratakse kindlaks kohtadel vastavalt ettevõtte kliimatilistele tingimustele.

Piimapulbri tehastes varustatakse väikepakenditsehhi töötajad peale erijalatsite, kitli ja pearäti (tanu) veel täiendavalt kinnastega.

602. Töödel, mis on seotud silmade ärritusega (sädemed, aur, tolm jne.), tuleb töötajatele välja anda vastavad kaitsevahendid: prillid, respiraatorid, gaasimaskid jne.

Kõik elektrimontöörid peavad olema varustatud kummist dielektriliste kalossidega ja kinnastega.

Kõikide lülituskilpide juures peavad olema põrandal kummimatid.

ISIKLIKU HÜGIEENI EESKIRJAD

603. Kõigil töölistel lubatakse tööle asuda alles peale arstlikku järelevaatust; edaspidi kuuluvad näd arstlikule järelevaatu-
sele kord kuus.

604. Kõik töölised peavad ilmuma oma töökohale sanitaarses riietuses ja erijalatsites. Enne tööde algust, peale vaheaega ja

peale käimla kasutamist peab pesema käed seebi ja harjaga kuni küünarnukkideni ja pärast seda desinfitseerima nad kloorlubjalahusega.

605. Erirõivastuse kinnitamine nõeltega on keelatud, samuti on keelatud hoida taskuis isikliku tualeti esemeid, kanda kaela-keed, kõrvarõngaid, sõrmuseid, kelli jne.

606. Kõik töötajad, kes on seotud toiduainete tootmisega, on kohustatud tegema kord nädalas tööstuslikku manikööri, katmata küüsi lakiga.

607. Tööstusruumides on einestamine ja suitsetamine keelatud.

608. Tootmisel või kodus saadud käte lõikehaavadest, naha mädanikulistest haigustest, samuti ka töötaja enda või tema perekonnaliikme haigestumisest nakkushaigusse tuleb viivitamatult teatada administratsioonile ja arstipunktile.

609. Üksikute tööde juures mürkainetega — külmutusseadmete täitmine ammoniaagiga, kloordimetüüluga, vääveldioksiidiga, metalli puhastamine soolhappega, töötamine tsehhides amüülatsetaadi, butüülatsetaadi, metüülpiirituse, diklooretaani ja teiste tugeva toimega keemiliste ainetega, atsetüleeni eraldumisel gaasikeevitustöödel, töödel etüleeritud bensiiniga, samuti töötamisel mikrobioloogialaboratooriumis juhuslike infitseeritud materjalidega — tulevad tööriivad enne pesemist degaseerida ja desinfitseerida.

Eirietuse pesemine isikutel, kes töötavad tsehhides, kus tekiavad mürgised, infektsiooniõhtlikud eritised, on lubatud ainult mehhaniseeritud pesumajades peale desinfektsiooni.

EESKIRJADE RAKENDAMISE KORD

610. Käesolevaid eeskirju rakendatakse järgmiselt:

a) ettevõtetes, mis on eksploatatsioonis, tuleb neid täita täies ulatuses;

b) rekonstrueeritavates ja ehitatavates ettevõtetes tuleb täita täies ulatuses peale ehituse või rekonstrueerimise lõpetamist ja ettevõtte eksploatatsiooni andmist.

VASTUTUS EESKIRJADE TÄITMISE EEST

611. Käesolevate eeskirjade täitmise eest ettevõttes tervikuna on vastutav direktor ja peainsener, üksikutes tööloikudes (tsehh, töökoda jne.) — nende loikude juhatajad (tsehhide, töökodade juhatajad jne.).

612. Ettevõtte direktor võetakse vastutusele ohutustehnika abinõude mittetäitmise eest, samuti ka ettevõtte süü läbi tekkinud

õnnetusjuhtumite eest sel juhul, kui tema korraldused takistasid ohutustehnika eest vastutaval isikul täitmast oma ülesandeid.

613. Tuleb meeles pidada, et õnnetusjuhtumite põhilisteks põhjusteks on:

- a) piirdekaitsete ja kaitseabinõude puudumine;
- b) piirdekaitsete ja kaitseabinõude puudulikkus;
- c) tööriistade ja abinõude rikked ja nende mittevastavus antud tööks;
- d) seadmete mittekorras seisund;
- e) töökoha puudulik organiseerimine ja hooldamine;
- f) puudused läbikäikude, läbisõitude ja abitööpinna hooldamisel;
- g) individuaalkaitsevahendite puudumine või nende rikkisolek;
- h) ebaõigete (ohtlike) töövõtete kasutamine tööliste poolt.

614. Igast õnnetusjuhtumist on vahetusmeister kohustatud viivitamatult teatama tsehhi juhatajale, kannatadasaanu aga tuleb saata esmaabipunkti.

Tsehhi juhataja ja peainsener on kohustatud ette võtma kõik vajalikud abinõud, mis on ette nähtud «Määruses tootmisega seotud õnnetusjuhtumite registreerimise ja arvestamise kohta».

615. Igas ettevõttes peab olema isik, kes vastutab ohutustehnika eeskirjade väljatöötamise eest iga tööala kohta ja reeglite ning juhtnööride väljapanemise eest nähtavale kohale.

Kõik ettevõtte töötajad peavad olema tuttavad ka sisekorra eeskirjadega, mis peavad olema välja pandud nähtavale kohale.

VASTUTUS EESKIRJADE RIKKUMISE EEST

616. Käesolevate eeskirjade rikkumise korral võetakse süüdlased administratiivsele või kohtulikule vastutusele vastavalt liiduvabariikide kehtivale seadusandlusele.

617. Vastutust ettevõttes esinenud õnnetusjuhtumite ja kutsealaste mürgistuste eest kannavad ettevõtte administratiiv- ja tehnilisest personalist need isikud, kes ei kindlustanud käesolevate eeskirjade rakendamist ega võtnud tarvitusele vastavaid abinõusid õnnetusjuhtumi või kutsealase mürgistuse ärahoidmiseks.

618. Käesolevate eeskirjade kehtestamisega kaotavad maksuse kõik varem NSVL endise Liha- ja Piimatööstuse Ministriumi poolt kinnitatud «Ohutustehnika eeskirjad piimatööstuse ettevõtetes».

SISUKORD

Üldeeskirjad	3
I. Ettevõtte territooriumi ja tootmisruumide korrashoiu sanitaarnormid	4
Territoorium	4
Veevarustus	6
Kanalisatsioon ja veepuhastusseadmed	7
Üldreeglid	7
Puhastusseadmed	7
Kloorimisruum	8
Bioloogilised jaamad	9
Kanalisatsioonikaevud	11
Kütmine ja ventilatsioon	12
Valgustus	14
Tootmisruumid	19
Elutarbelised ruumid	21
Kütte, materjalide ja abimaterjalide hoidmine	24
Tehase tehnoloogiline ja üldsisseseade	25
II. Ohutustehnika eeskirjad tehnoloogilise sisseseade monteerimisel ja remonditöödel	27
Üldeeskirjad	27
Tehnoloogilise sisseseade montaaž ja remont ning kontrollimise eeskirjad enne käivitamist	28
III. Ohutustehnika eeskirjad tehnoloogilise sisseseade eksploateerimisel	31
Üldeeskirjad	31
Piima vastuvõtmine	32
Piimaveotaara	32
Piimanõude pesemise masinad	33
Laboratoorsed tsentrifuugid (mehhaanilise ajamiga ja käsitsentrifuugid)	33
Piimanõude auruti	34
Rullteed ja transportöörid	35
Piima termiline töötlemine	35
Plaatpastörisaatorid ja -jahutid	35
Trummel- ja tiiviksegajaga pastörisaatorid	36

Homogenisaatorid	36
Pumbad	37
Tankid piima hoidmiseks	38
Ajamiga koorelahutajad (puhastajad)	38
Veesoojenduskatel	39
Pudelite pesemine ja piima villimine pudelitesse	39
Pudelpesemismasin	39
Villimis- ja korkimismasin	40
Masinad pudelite pakkimiseks kastidesse ja sealt nende välja- võtmiseks (kreitor ja dekreator)	41
Kastipesemismasin	41
Hari-pudelpesemismasin	42
Hapupiimasaaduste ja jäätise tootmine	42
Kestva pastöriseerimise vannid	42
Valtsimine	42
Kohupiimasegisti	43
Kohupiimajuustukeste pakkimise automaat	43
Külmunud kohupiima peenendamise masin	44
Kohupiima trummeljahuti	44
Hapukoore hõõrumise masin	44
Friiserid	44
Või, juustu ja kaseiini tootmine	45
Või tootmine voolumeetodil	45
Koore hapendamise vann	45
Juustuvannid	45
Pneumaatiline juustupress	46
Perioodilise tegevusega juustuvalmistaja	46
Kaseiiniežektor	46
Kaseiini aurukuivati	47
Otsese küttekoldega kaseinikuivati	47
Parafiinimisseadmed	47
Võimasin	48
Sulatatud juustu tsehhi sisseseade	48
Juustulõikamise masin	48
Juustu peenendamise hunt	49
Valtsimine	49
Sulatuskatel	49
Väikepakendi-automaat	49
Piimakonservide tootmine	49
Düüspihustiga kuivatid	49
Ketaspihustiga kuivatid	50
Vaakuum-aurustusseadmed	51
Valtskuivatid	52
Siirupikeetmise seadmed	52
Kondenseeritud piima sterilisaatorid	53
Jahutid-kristallisaatorid	54

Villimismasinad	54
Valtsimismasinad	54
Muud seadmed	55
Autoklaavid	55
Piimatorude ja -armatuuri sterilisaator	56
Fialkovi aparaat (kontsentraator)	56
Abitsehhid	57
Plekk-karbitsehh	57
Plekiladu	57
Ketaskäärid (ühekordsed ja paariskäärid)	57
Giljotiinkäärid	58
Figuurkäärid	58
Automaatpress (ühe- või kaherealine, mis on komplekteeritud äärekeeramismasinaga ja kaantekogujaga)	58
Automaatne pastamäärimise masin (üheklapiline, neljapadruni- line kuivatusseadmega)	59
Plekk-karpide pesemise masin	60
Äärekeeramise masin	60
Karbikülgede valtsimise automaat	60
Katsepingid konservikarpide hermeetilisuse kontrollimiseks	61
Automaatsed katsepingid	61
Mitteautomaatsed katsepingid	61
Markeerimispink	62
Mehhaanika- ja puidutöökojad	62

IV. Ohutustehnika eeskirjad tehase üldise sisseseade ja inventari eks- pluateerimisel

Aurujõu- ja külmutusseadmed	64
Elektrimootorid	64
Käivitus- ja maandusseadmed	65
Kaubatõstukid (liftid)	66
Telferid	67
Ventilaatorid	68
Tugi- ja kandetrepid	68
Auru- ja veevoolikud	69

V. Ohutustehniline ja töötervishoialane instrueerimine ja väljaõpe

Üldnõuded	70
Sissejuhatav instrueerimine	71
Instrueerimine töökohal	72
Igapäevane instrueerimine	73
Perioodiline korduv instrueerimine	73
Väljaõpe kursustel	74
Instrueerimise vormistamine	75

Insenertehnilise ja administratiiv-majandusliku personali kvalifikatsiooni tõstmine	75
VI. Täiendavad eeskirjad ja juhtnõõrid	76
Individaalkaitsevahendid ja töötajate erirõivastus	76
Isikliku hügieeni eeskirjad	76
Eeskirjade rakendamise kord	77
Vastutus eeskirjade täitmise eest	77
Vastutus eeskirjade rikkumise eest	78

Ladumisele antud 30. III 1961. Trükkimisele antud
9. VI 1961. Paber 60×90, $\frac{1}{16}$. Trükipoognaid 5,25.
Trükiarv 1550. MB 05070. Tellimise nr. 3210. Hans
Heidemanni nim. trükikoda, Tartu, Olikooli 17/19. III

Tasuta

Tasuta

27 kops

A
23939

52114

TÜ RAAMATUKOGU

1 0300 00365901 0